

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky fond regionálneho rozvoja
OP Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020

MINISTERSTVO
DOPRAVY A VÝSTAVBY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MINISTERSTVO
HOSPODÁRSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

SPRÁVA Z KVANTITATÍVNEHO PRIESKUMU 2021

PRÍSTUP MSP K FINANCOVANIU, VRÁTANE FINANCOVANIA MIKROPODNIKOV A ZAČÍNAJÚCICH PODNIKOV

BRATISLAVA 2021

Vydavateľ: Slovak Business Agency

© SBA, Bratislava, 2021

Všetky práva vyhradené. Údaje, ktoré sú obsahom tejto publikácie, je možné použiť len s uvedením zdroja.

Neprešlo jazykovou úpravou.

Obsah

Obsah	3
Úvod	5
1. Charakteristika skúmanej vzorky MSP	6
2. Rozbeh podnikania	11
2.1 Aké finančné zdroje ste využili na začiatok svojho podnikania? (Otázka č.1)	11
2.2 Koľko finančných prostriedkov ste potrebovali na rozbeh Vášho podnikania? (Otázka č.2).	11
3.Externé zdroje	13
3.1 Predstavuje pre Vašu firmu získavanie externých zdrojov financovania prekážku pre fungovanie a rozvoj Vašej firmy? (Otázka č. 3)	13
3.2 Aké zdroje externého financovania využívala Vaša firma v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov? (Otázka č.4).....	13
3.3 V prípade, že ste žiadali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov o bankový úver z komerčnej banky, do akej miery ste boli úspešní? (Otázka č. 5).....	14
3.4 V prípade, že ste neboli uspokojení so svojou žiadosťou o bankový úver, aké boli dôvody zamietnutia? (otázka č.6)	15
3.5 V prípade, že ste v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov získali bankový úver, aká bola jeho výška? (Otázka č. 7).....	16
3.6 V prípade, že ste v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov získali bankový úver, na aký účel ste ho primárne využili? (Otázka č. 8)	16
3.7 V prípade, že ste v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov získali bankový úver, čím ste ho zabezpečili? (Otázka 9)	17
3.8 V prípade, že ste žiadali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov o leasing, do akej miery ste boli úspešní? (Otázka 10).....	18
3.9 V prípade, že ste v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov získali leasing, aká bola jeho výška? (Otázka č.11.).....	18
3.10.Ako sa zmenila finančná situácia Vašej firmy od začiatku pandémie COVID-19? (Otázka č. 12).....	19
3.11.Akú finančnú podporu zo strany verejného sektora ste v súvislosti s pandemiou COVID-19 využili od jej začiatku? (Otázka č. 13)	20
3.12.Mali ste počas pandémie COVID-19 problémy so splácaním bankových úverov alebo leasingu? (Otázka č. 14).....	20
3.13.Využili ste počas pandémie COVID-19 odklad splátok bankových úverov alebo leasingu? (Otázka č. 15)	21
3.14.Čo považujete za najdôležitejšie limitujúce faktory pri získavaní bankových úverov? (Otázka 16)	22
3.15.Ako hodnotíte možnosti malých a stredných podnikateľov získať externé finančné zdroje z podporných nástrojov verejného sektora? (Otázka 17)	22
3.16.Ak ste sa v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov uchádzali o získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora, ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky? (Otázka 18).....	23
3.17.Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? (Otázka 19).....	24
3.18.Aké sú podľa Vás hlavné dôvody nedostatočného využívania kapitálového financovania/ rizikového kapitálu? (Otázka 20).....	25
3.19.Aké sú podľa Vás hlavné dôvody nedostatočného využívania dlhového financovania/ vydanie podnikových dlhopisov? (Otázka 21)	25

3.20. Predpokladáte, že budete v najbližších dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania? (Otázka 22).....	26
3.21. Na aký účel budete v nasledujúcich dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania? (Otázka 23).....	27
3.22. Aké formy externého financovania predpokladáte využiť v najbližších dvoch rokoch? (Otázka 24)	27
3.23. Uvedte v dňoch priemernú platobnú lehotu dohodnutú s Vašimi zákazníkmi z podnikateľského sektora? (Otázka 25).....	28
3.24. Uvedte v dňoch priemerný čas, počas ktorého Vaši zákazníci z podnikateľského sektora skutočne preplatia Vaše faktúry? (Otázka 26).....	29
3.25. Aký podiel z celkových tržieb Vašej firmy tvoria tržby/platby prijímané v hotovosti? (Otázka 27).....	30
3.26. Aké možnosti finančného vzdelávania využívate pre ďalší rozvoj Vášho podnikania? (Otázka 28).....	30
4. Zhrnutie výsledkov	32
5. Zoznam grafov a tabuliek	34
6. Metodika prieskumu	35
7. Dotazník	36

Úvod

Skúmanie oblasti financovania MSP, vrátane mikropodnikov a začínajúcich podnikov je významne dôležité aj s ohľadom na situáciu na trhu v súvislosti s rôznymi vlnami pandémie. Niektoré firmy sa dostali do existenčných podmienok, kedy potreba financovania najmä prevádzkových nákladov bola najväčšou prioritou, na druhej strane pre časť podnikateľov priniesli zmeny na trhu nevídané možnosti expanzie, čo sa viazalo na potrebu získavania finančných zdrojov pre investície. Taktiež na trhu, ktorý je v pohybe neustále vznikajú nové firmy, ktorých ambíciou je realizovať príležitosti v už definovaných segmentoch alebo vytvoriť segmenty úplne nové. Aj na Slovensku sme svedkami rôznych disruptívnych modelov, ktoré v priebehu mesiacov dokážu zmeniť kategóriu trhu do ktorej prenikli, či už výhodnou cenou alebo radikálnym zvýšením pridanej hodnoty pre konečného zákazníka.

Podnikatelia sa dnes na Slovensku môžu uchádzať o skutočne veľké množstvo alternatív, ktoré im prinesú potrebné finančné zdroje. V posledných rokoch sa ako zdroj financovania, a to nielen začínajúcich spoločností, stali investori.

Práve prístupom MSP k financovaniu sa zaoberal tento prieskum, ktorý mapoval postoje, skúsenosti, potreby financovania malých a stredných podnikateľov na Slovensku. Hlavným cieľom prieskumu bolo zhodnotiť prístup MSP k možnostiam a formám financovania ich podnikania. Prieskum tiež vyhodnotil, aké zdroje externého financovania podnikatelia využívajú a na aký účel. Prieskum sa takisto zameril na preferencie a predpoklady možného externého financovania malých a stredných podnikateľov v budúcnosti. Projekt hodnotil u malých a stredných podnikateľoch aj limitujúce faktory financovania ich podnikateľských aktivít. Prieskum sa zaoberal aj postojmi malých a stredných podnikateľov k nedostatočným možnostiam kapitálového a dlhového mimo bankového financovania. Cenné informácie v rámci projektu boli nazbierané aj v oblasti dopadov pandémie na podnikanie, ako aj v rámci vzdelávania firiem.

Prieskum bol realizovaný formou telefonických rozhovorov v mesiacoch október-november 2021 na celkovej vzorke 1 004 malých a stredných podnikateľov. Zber údajov realizovala spoločnosť Actly s.r.o. Respondenti prieskumu boli predstavitelia podnikateľských subjektov s rozhodovacou právomocou, teda majitelia firiem, generálni riaditelia, výkonní riaditelia alebo kompetentní pracovníci poverení odpovedať na otázky a sú zodpovednou osobou vo firme s rozhodovacou právomocou.

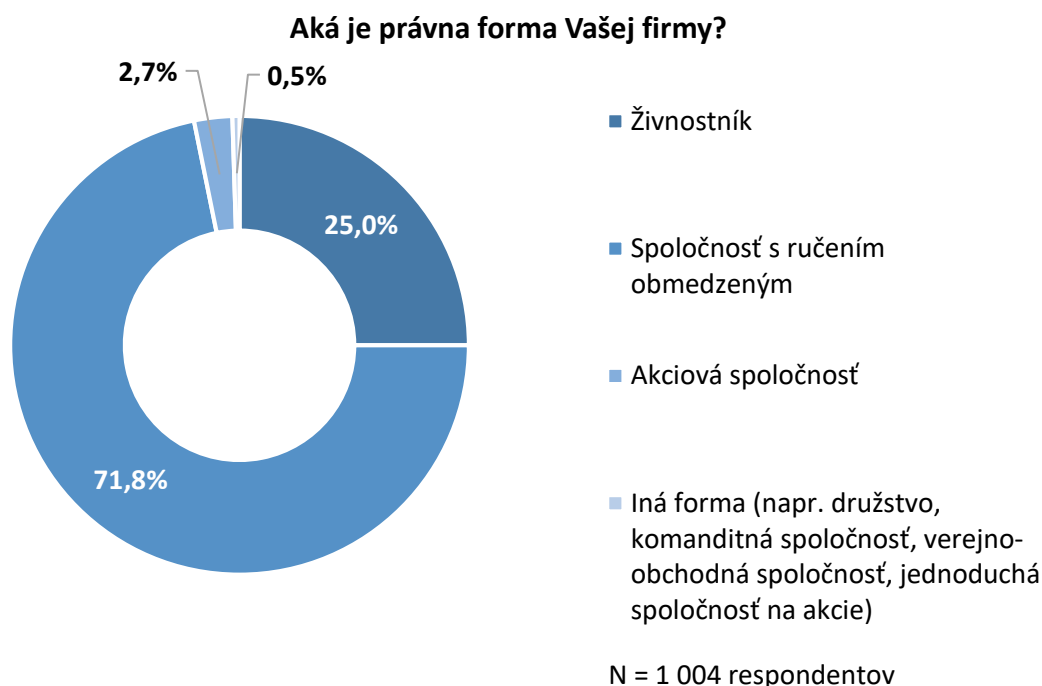
1. Charakteristika skúmanej vzorky MSP

Skúmanú vzorku malých a stredných podnikov, ktoré sa zúčastnili prieskumu realizovaného v roku 2021 možno rozčleniť na základe nasledujúcich kategórií:

- právnej formy;
- veľkosti (podľa počtu zamestnancov);
- regionálnej príslušnosti (na úrovni regiónov NUTS 3);
- odvetvia, v ktorom vykonávajú hlavnú činnosť podnikania (podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE);
- dĺžky podnikania a životného cyklu podnikania
- priemerných ročných tržieb

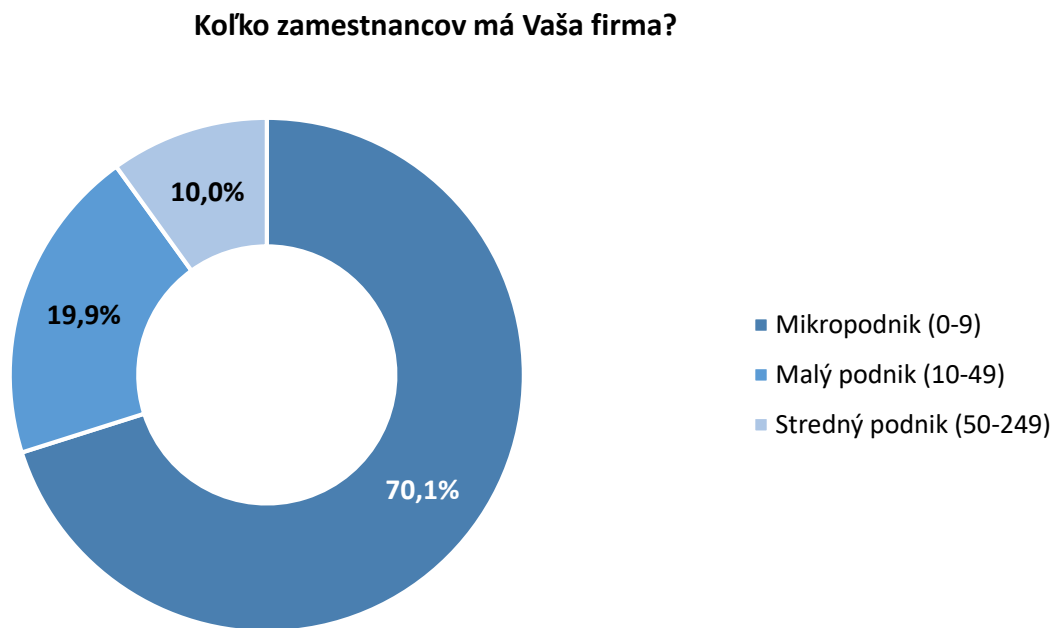
Z celkovej vzorky 1 004 MSP tvorili štvrtinu (25,0%) fyzické osoby – podnikatelia a tri štvrtiny MSP – právnické osoby (75,0%). V rámci MSP – právnických osôb dominovali spoločnosti s ručením obmedzeným so 71,8% zastúpením. V nižšej miere boli vo vzorke zastúpené akciové spoločnosti (2,7%) a spoločnosti inej právnej formy (0,5%), do ktorej mohli byť zaradené verejno-obchodné spoločnosti, komanditné spoločnosti, družstvá, jednoduché spoločnosti na akcie a ďalšie.

Graf č. 1: Oslovené MSP podľa právnej formy

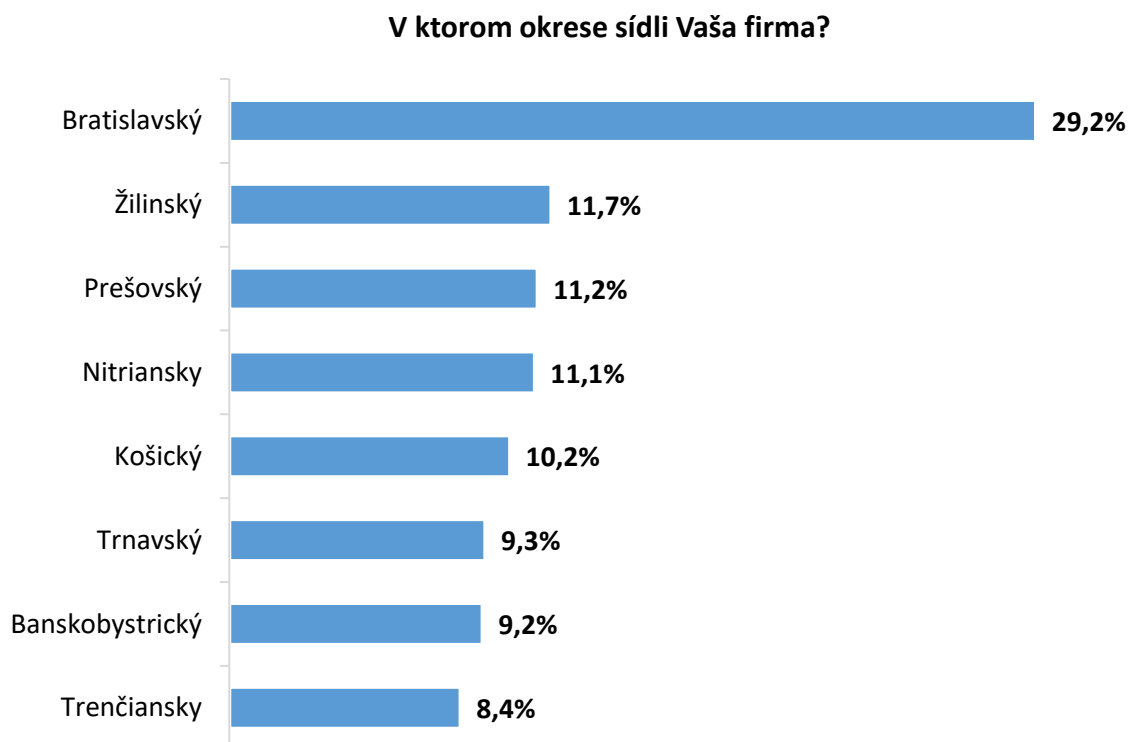
V členení podľa veľkostných kategórií boli v prieskume najpočetnejšie zastúpené mikropodniky (t. j. podniky s počtom zamestnancov nižším ako 10), ktoré predstavovali 70,1% celkového počtu respondentov. Päťtinu respondentov (19,9%) tvorili malé podniky (10 – 49 zamestnancov). Najnižšie zastúpenie v prieskume mali stredné podniky s počtom zamestnancov 50 až 249, a to s hodnotou 10,0 %. Podnikateľské subjekty bez zamestnancov tvorili 25,0 % zo všetkých oslovených MSP.

Graf č. 2: Skúmané MSP podľa veľkostných kategórií

Z pohľadu regionálneho zastúpenia MSP ktoré sa zúčastnili prieskumu boli oslovené podnikateľské subjekty so sídlom vo všetkých krajoch SR. Najpočetnejšie zastúpenie mali MSP sídliace v Bratislavskom kraji, ktorých podiel na celkovom počte oslovených respondentov predstavoval 29,2%. Zastúpenie MSP z ostatných krajov bolo relatívne vyrovnané – v intervale od 8,4 % do 11,7%.

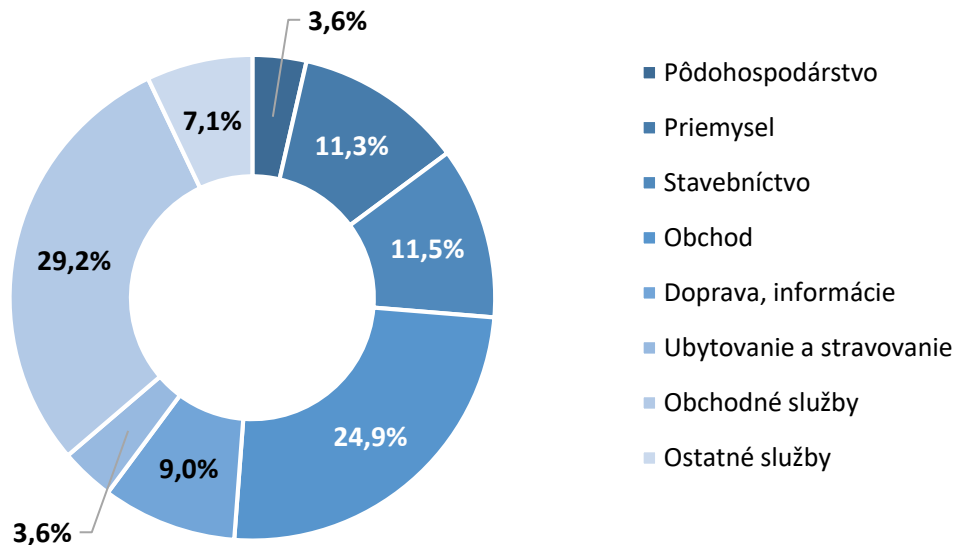
Graf č. 3: Regionálna príslušnosť

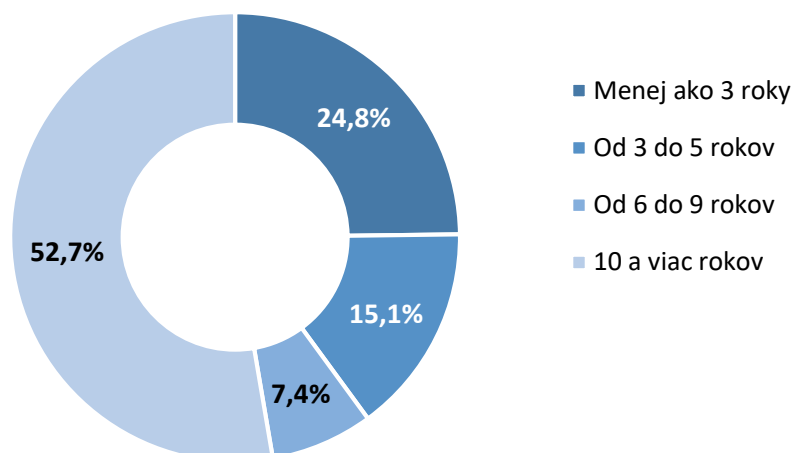
Skúmaná vzorka MSP pozostávala v prevažnej miere z podnikateľských subjektov vykonávajúcich hlavnú podnikateľskú činnosť v odvetví obchodných služieb (29,2%) a obchodu (24,9%). V ostatných sektoroch bolo zastúpené stavebníctvo (11,5%), priemysel (11,3%) a doprava a informácie (9,0%). Podiel podnikateľských subjektov v ostatných odvetviach bol výrazne nižší. Najnižší podiel MSP, ktoré sa zúčastnili prieskumu podnikalo v odvetví ostatných služieb (7,1%) a ubytovania a stravovania resp. pôdohospodárstva (3,6%).

Graf č. 4: Podľa odvetvia

Ktorá z nasledovných činností je vo Vašom podnikaní v súčasnosti hlavná
(podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE)?

V členení podľa dĺžky podnikania bola vzorka MSP zložená prevažne z respondentov s dlhoročnými skúsenosťami v podnikaní – viac ako polovicu (52,7 %) respondentov tvorili MSP pôsobiace na trhu viac ako 10 rokov. Takmer štvrtinu (24,8%) tvorili mladí podnikatelia podnikajúci menej ako 3 roky. Vzorku ďalej doplnili MSP podnikajúce 3 až 5 rokov (15,1 %) a MSP podnikajúce 5 až 10 rokov (7,4 %).

Graf č. 5: **Dĺžka podnikania****Kedy bola založená Vaša firma?**

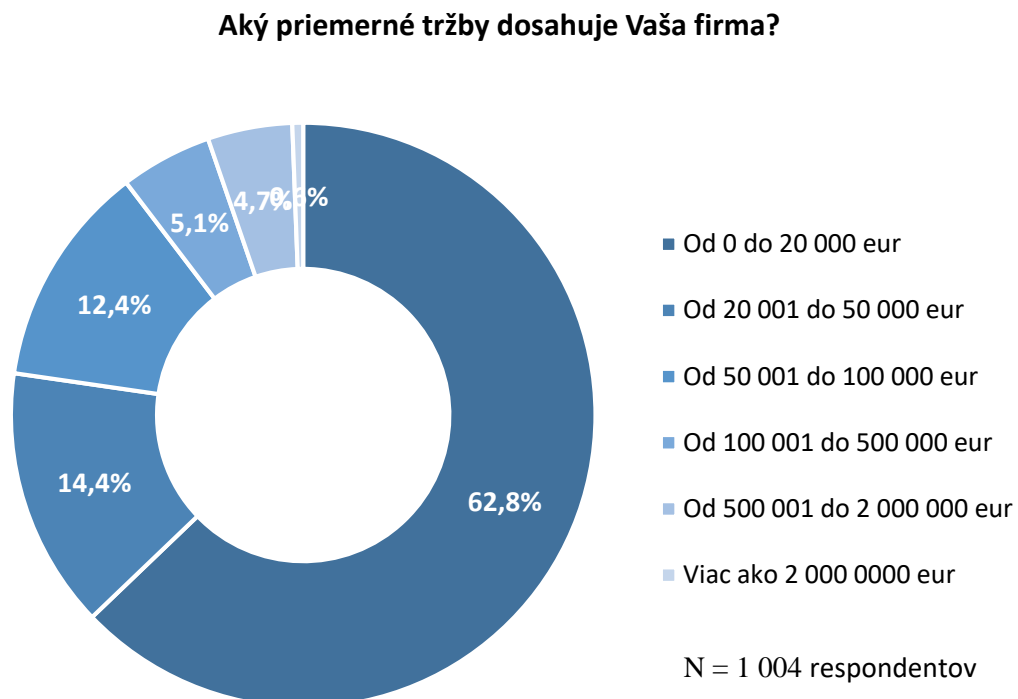
Z hľadiska životného cyklu podnikania boli najviac zastúpení podnikatelia vo fáze zrelosti (47,2%), naopak vo fáze útlmu podnikania bolo 16,2%, vo fáze ďalšieho rastu „expanzie“ 12,9%. Vo fáze prvotného rastu takmer desatina podnikateľov (9,0%) a na úrovni začatia podnikania 3,6%.

Graf č. 6: **Fáza životného cyklu****V akej fáze životného cyklu sa nachádza v súčasnosti Vaša firma?**

N = 1 004 respondentov

Podľa priemerných ročných tržieb boli najviac zastúpení podnikatelia, ktorých tržby boli deklarované v intervale do 20 tis. EUR (62,8%), v intervale ročných tržieb medzi 20 a 50 tis. EUR bolo vo vzorke 14,4% subjektov a v rozmedzí od 50 do 100 tis. EUR bolo zastúpenie na úrovni 12,4%. Len minimálny podiel predstavovali MSP s tržbami nad 2 mil. EUR (0,6%).

Graf č. 7: Aké priemerné ročné tržby dosahuje Vaša firma?

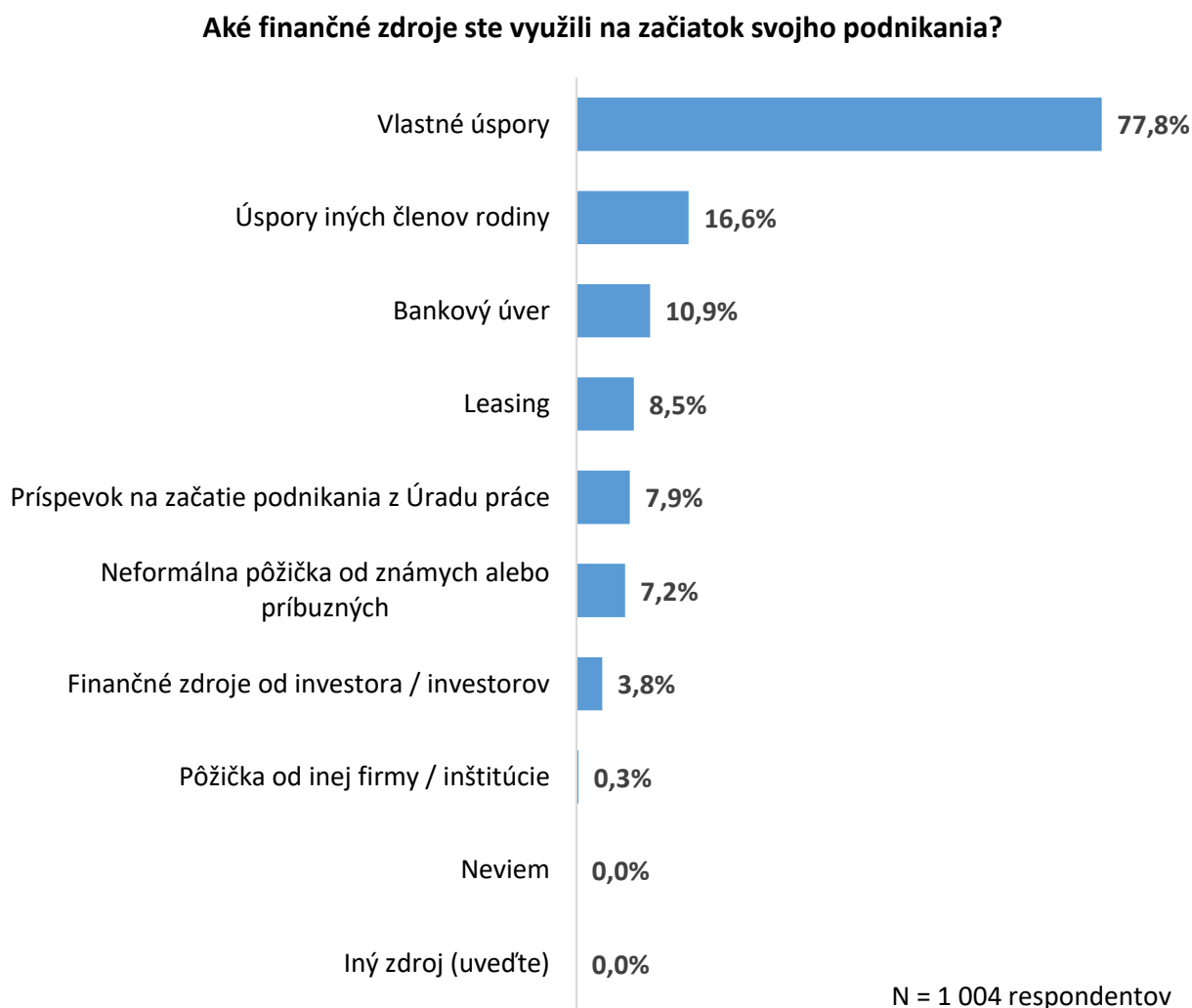

2. Rozbeh podnikania

2.1 Aké finančné zdroje ste využili na začiatok svojho podnikania? (Otázka č.1)

Viac ako tri štvrtiny (77,8%) podnikateľov využili na začiatku podnikania vlastné finančné zdroje, menej ako pätina úspory iných členov rodiny (16,6%) a desatina MSP využila bankový úver. Ostatné finančné zdroje, ktoré boli využité na začiatku podnikania sú uvedené v grafe.

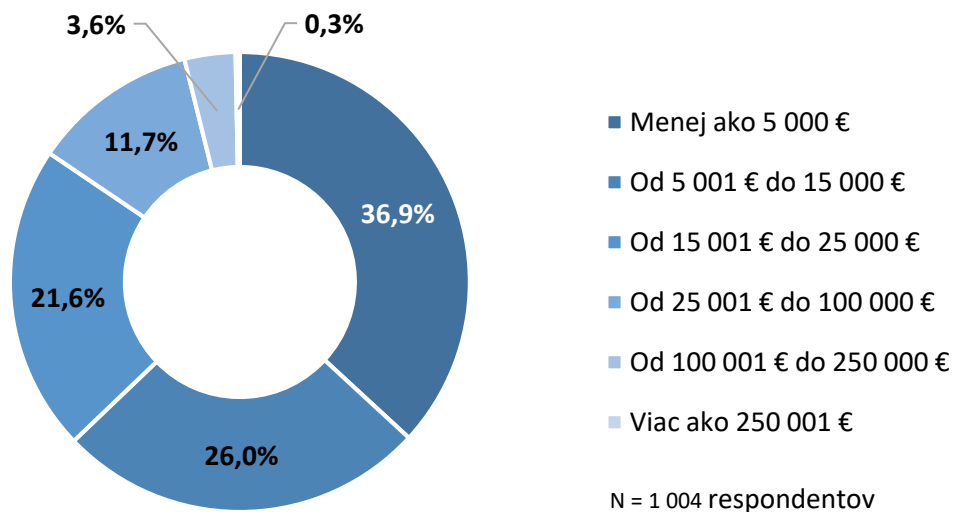
Graf č. 8: Aké finančné zdroje ste využili na začiatok svojho podnikania?

2.2 Koľko finančných prostriedkov ste potrebovali na rozbeh Vášho podnikania? (Otázka č.2)

Takmer dvom pätinám MSP (36,9%) stačilo na rozbeh podnikania menej ako 5 000 EUR, viac ako štvrtina (26%) potrebovala na rozbeh podnikania od 5001 do 15 000 EUR. Viac ako pätina MSP (21,6%) potrebovala na rozbeh od 15 001 do 25 000. Približne každá desiatu firma v danej kategórii potrebovala na začiatok podnikania od 25 001 do 100 tisíc EUR.

Graf č. 9: Koľko finančných prostriedkov ste potrebovali na rozbeh Vášho podnikania?

Koľko finančných prostriedkov ste potrebovali na rozbeh Vášho podnikania?

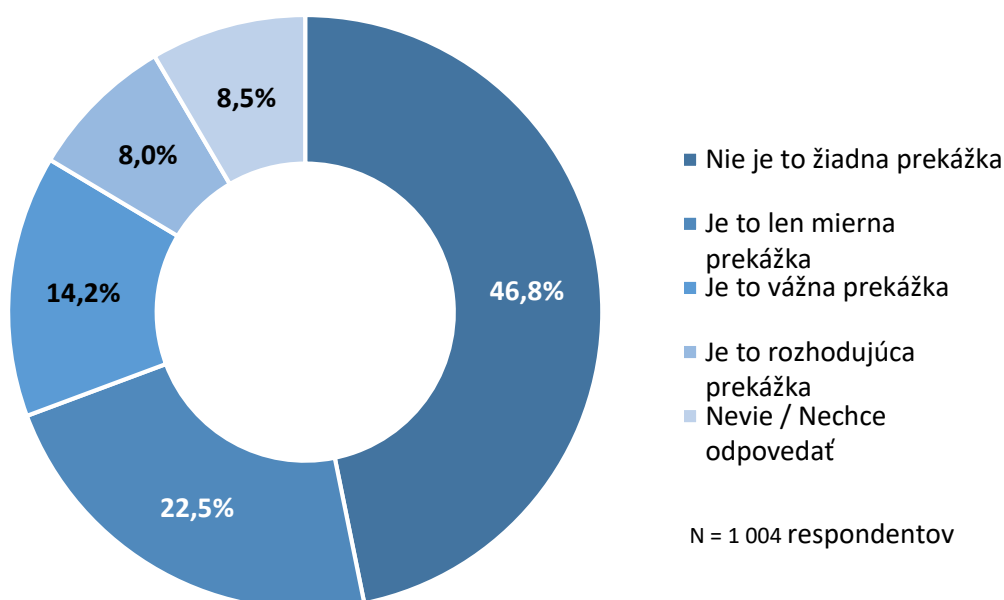
3. Externé zdroje

3.1 Predstavuje pre Vašu firmu získavanie externých zdrojov financovania prekážku pre fungovanie a rozvoj Vašej firmy? (Otázka č. 3)

Pre takmer polovicu MSP (46,8%) nepredstavuje získanie externých zdrojov financovania pre fungovanie a rozvoj firmy prekážku, čo svedčí aj o efektívnom dosahovaní parametra pracovného kapitálu. Naopak pre 44,7% MSP to prekážka je, z toho pre 14,2% je to vážna prekážka a pre 8% je to rozhodujúca prekážka. Súvisieť to môže s potrebou financií pre rozvoj firmy, ako aj pre riešenie problémov na strane pracovného kapitálu.

Graf č. 10: Získavanie externých zdrojov financovania

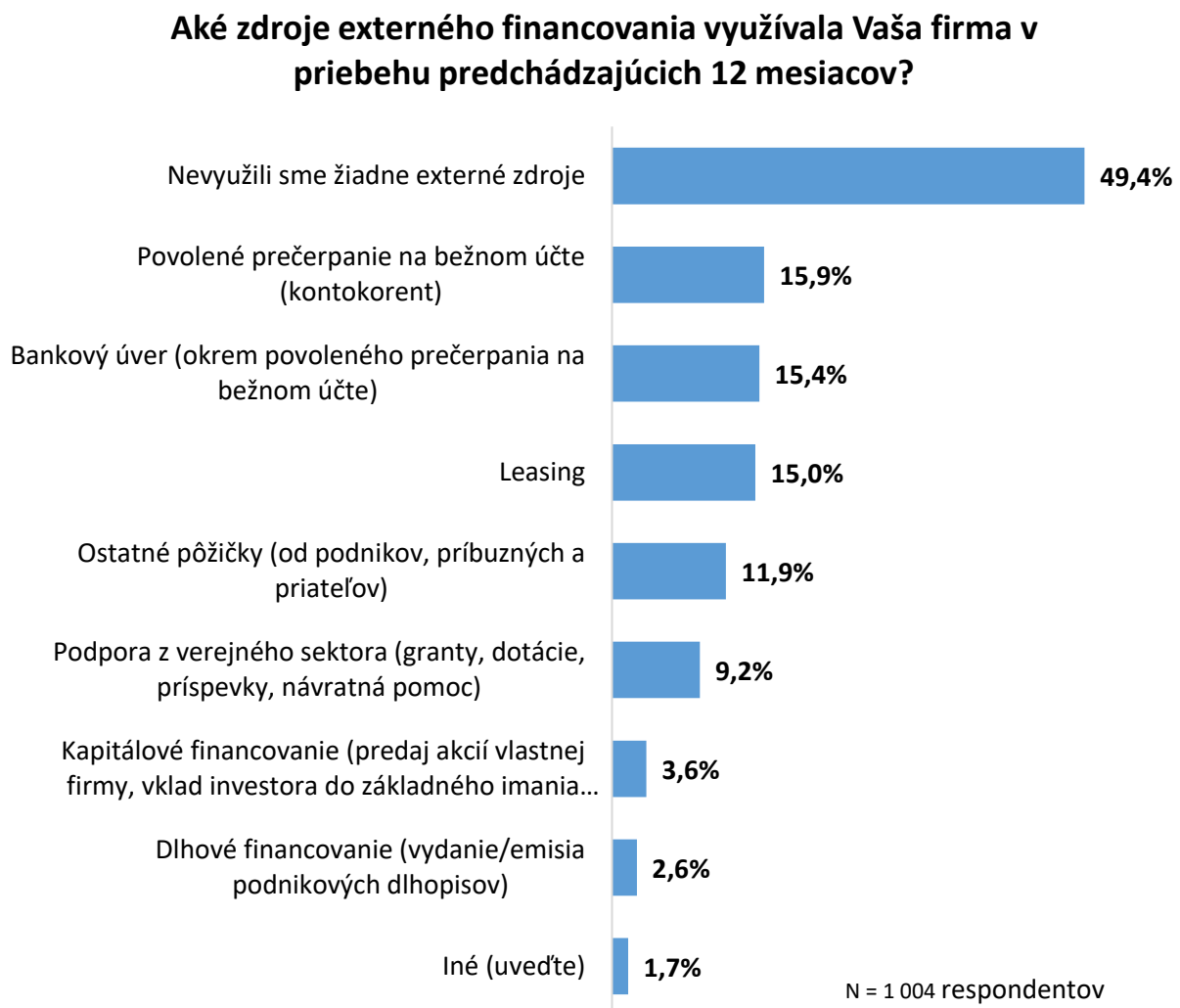
Predstavuje pre Vašu firmu získavanie externých zdrojov financovania prekážku pre fungovanie a rozvoj Vašej firmy?

3.2 Aké zdroje externého financovania využívala Vaša firma v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov? (Otázka č.4)

Takmer polovica (49,4%) MSP nevyužila žiadne externé zdroje financovania pre účely svojho podnikania v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov. Najčastejším zdrojom externého financovania bolo povolené prečerpanie na bežnom účte 15,9%, druhým najčastejším zdrojom externého financovania bol bankový úver 15,4%. S tesným odstupom skončil v rámci odpovedí respondentov leasing, ktorý uviedlo 15% respondentov.

Graf č. 11: Aké zdroje externého financovania využívala Vaša firma?

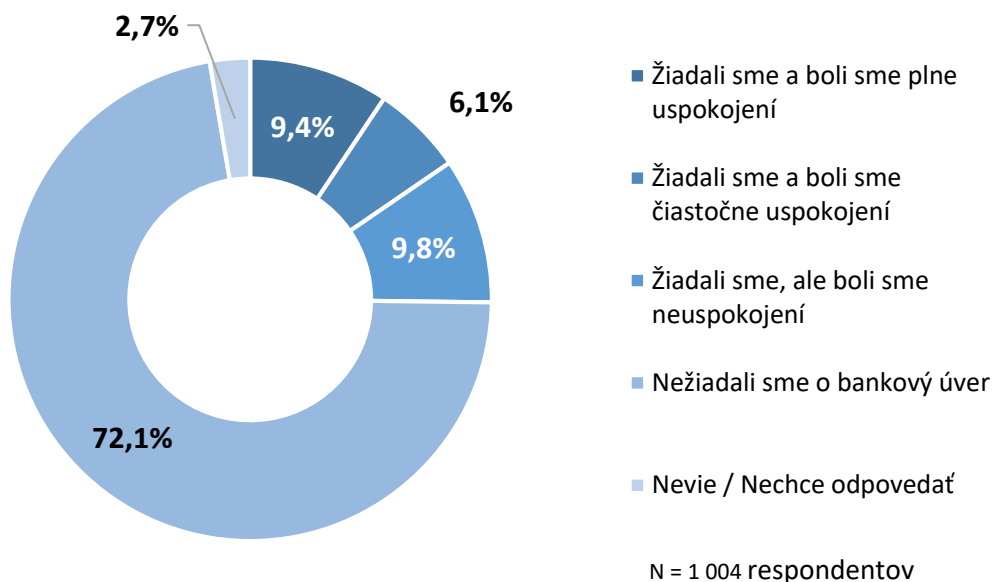

3.3 V prípade, že ste žiadali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov o bankový úver z komerčnej banky, do akej miery ste boli úspešní? (Otázka č. 5)

Takmer tri štvrtiny MSP (72,1%) nežiadalo v poslednom roku o bankových úver. Takmer desatina (9,4%) z podnikateľov, ktorí žiadali o úver, boli aj plne uspokojení a naopak neuspokojení žiadatelia boli na úrovni takmer desatiny (9,8%).

Graf č. 12: Úspešnosť s bankovým úverom za posledných 12 mesiacov

V prípade, že ste žiadali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov o bankový úver z komerčnej banky, do akej miery ste boli úspešný?

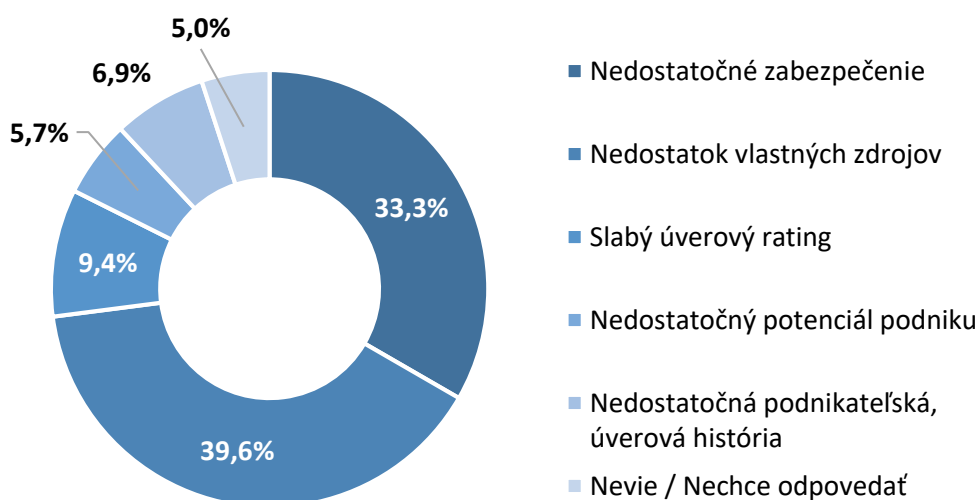

3.4 V prípade, že ste neboli uspokojení so svojou žiadosťou o bankový úver, aké boli dôvody zamietnutia? (otázka č.6)

Najčastejším dôvodom neuspokojenia so žiadosťou o úver MSP (39,6%) uviedli respondenti nedostatok vlastných zdrojov, druhým v poradí uvádzaným dôvodom u MSP ktorí žiadali o úver bolo práve jeho nedostatočné zabezpečenie (33,3%).

Graf č. 13: Dôvody zamietnutia bankového úveru

V prípade, že ste neboli plne uspokojení so svojou žiadosťou o bankový úver, aké boli dôvody zamietnutia?

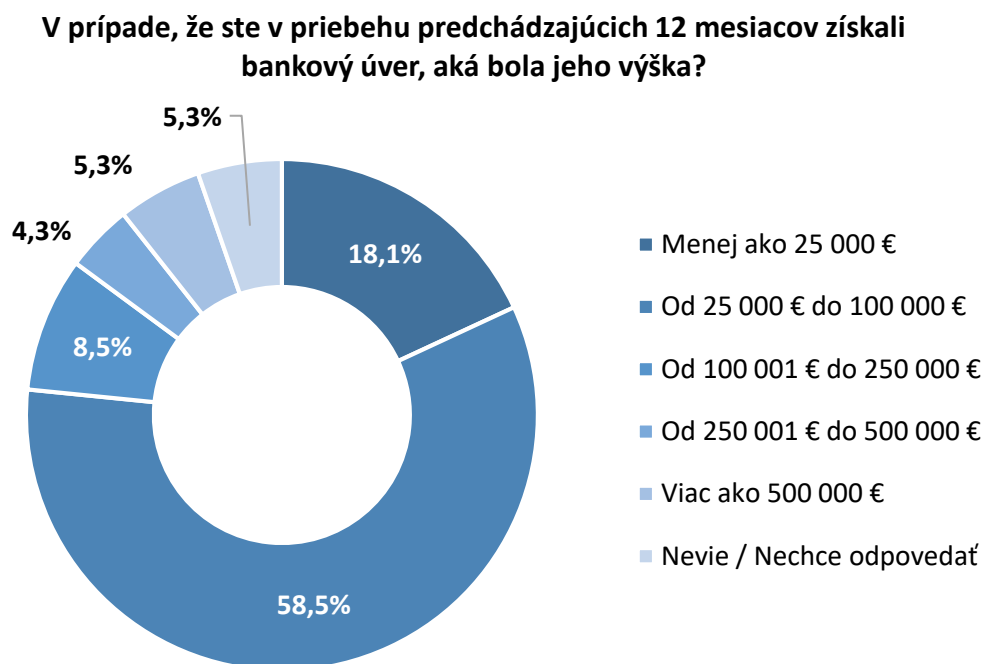

Vzorka : 159 (iba respondenti ot. č. 5 2, alebo 3 – možnosť viacerých odpovedí)

3.5 V prípade, že ste v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov získali bankový úver, aká bola jeho výška? (Otázka č. 7)

Z tých podnikateľov ktorí získali bankový úver viac ako polovica (58,8%) uviedla, že výška úveru bola od 25 001 do 100 000 EUR, takmer pätina (18,0%) deklarovala, že výška úveru bola menej ako 25 000 EUR.

Graf č. 14: Výška bankového úveru

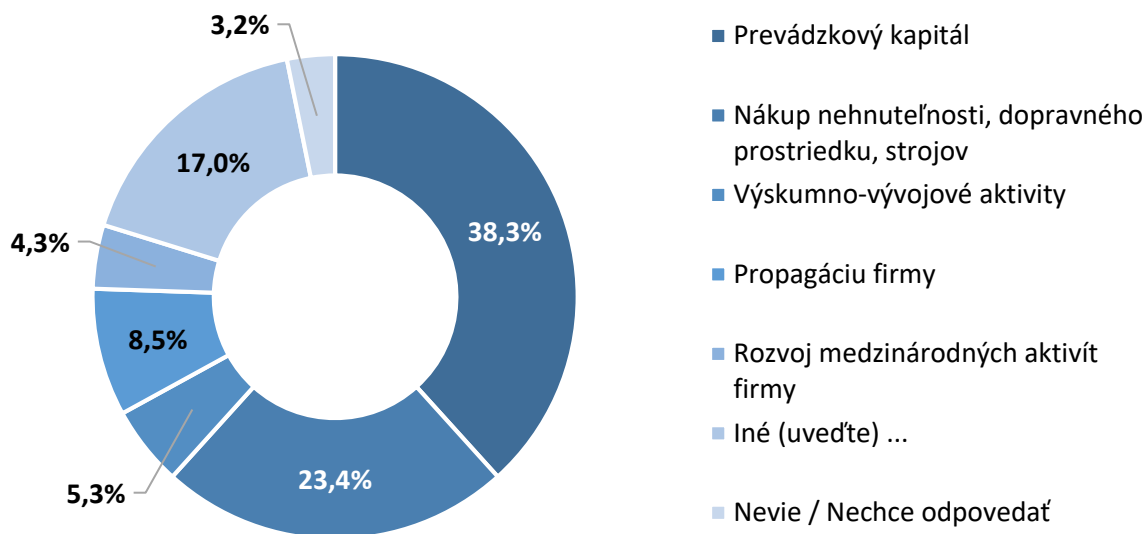
Vzorka : 94 (iba respondenti Ot. č. 5. 1)

3.6 V prípade, že ste v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov získali bankový úver, na aký účel ste ho primárne využili? (Otázka č. 8)

Takmer dve pätiny (38,3 %) podnikateľov využili bankový úver na prevádzkový kapitál. Takmer štvrtina (23,4%) ho použila na nákup nehnuteľnosti, dopravného prostriedku alebo strojov. Medzi inými dôvodmi uviedli ako najčastejšie nákup tovaru.

Graf č. 15: Využitie bankového úveru

V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, na aký účel ste primárne využili finančné prostriedky?

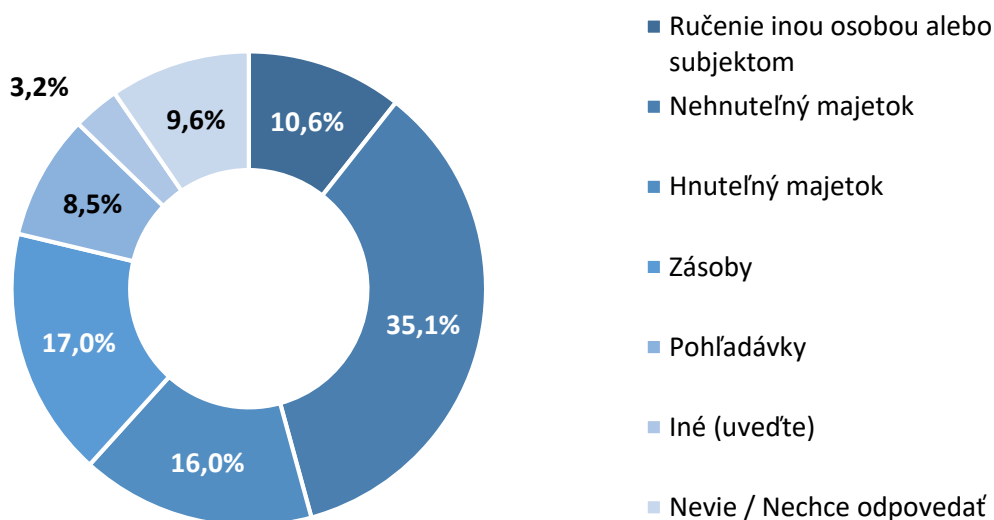
Vzorka : 94 (iba respondenti Ot č. 5. 1)

3.7 V prípade, že ste v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov získali bankový úver, čím ste ho zabezpečili? (Otázka 9)

Väčšina podnikateľov zabezpečila bankový úver nehnuteľným majetkom (až 35,1%), takmer každá piata firma zásobami (17,0%), každý šiesty podnikateľ čerpajúci bankový úver ako formu zabezpečenia použil hnutelný majetok a približne desatina (10,6%) ho zabezpečila ručením inou osobou alebo subjektom.

Graf č. 16: Zabezpečenie bankového úveru

V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, čím ste ho primárne „zabezpečili“?

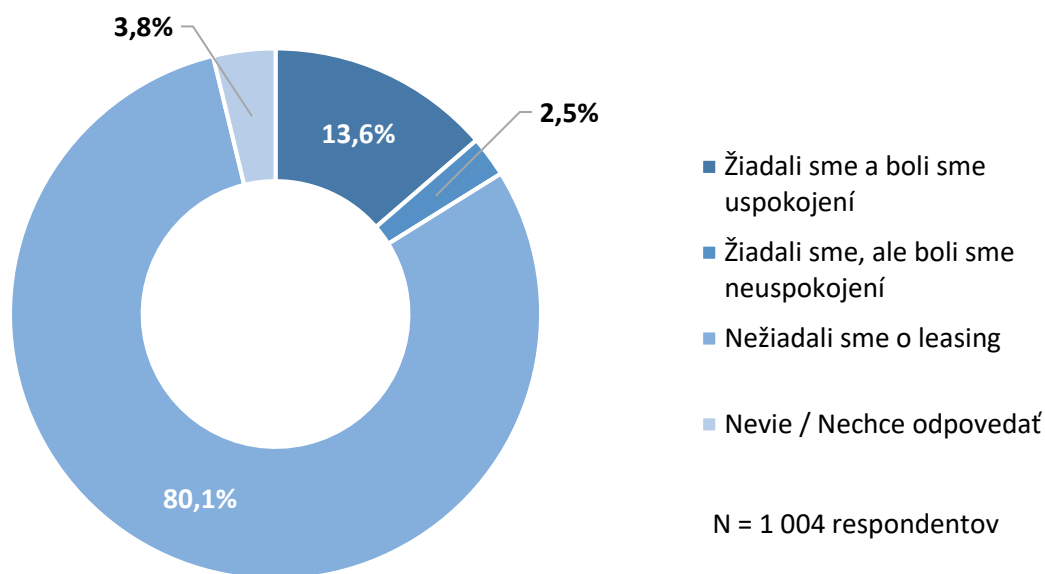
Vzorka : 94 (iba respondenti Ot č. 5. 1)

3.8 V prípade, že ste žiadali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov o leasing, do akej miery ste boli úspešní? (Otázka 10)

Až štyri pätiny MSP (80,1%) nežiadalo v priebehu posledných 12 mesiacov o leasing. 13,5% podnikateľov žiadalo o leasing a bolo uspokojených, iba 2,5% žiadostí podnikateľov nebolo uspokojených.

Graf č. 17: Úspešnosť žiadosti o leasing

V prípade, že ste žiadali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov o leasing, do akej miery ste boli úspešní?

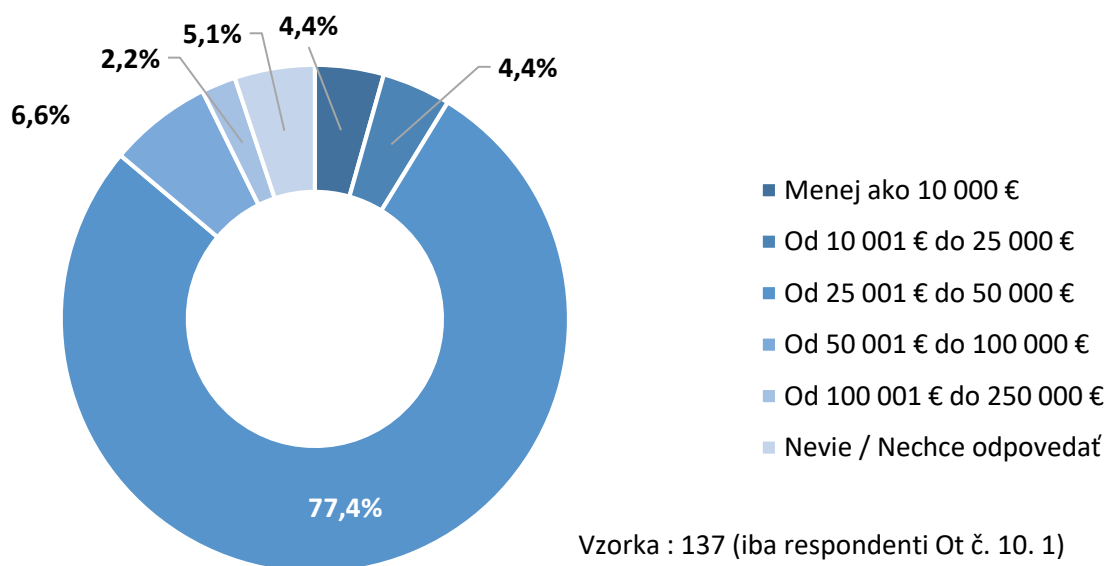

3.9 V prípade, že ste v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov získali leasing, aká bola jeho výška? (Otázka č.11.)

U viac ako troch štvrtín podnikateľov (77,4%), ktorí získali leasing bola jeho výška od 25 001 do 50 000 EUR. Viac ako šesť percent podnikateľov zúčastnených v prieskume získalo leasing vo výške od 50 001 do 100 000 EUR. Produkt na leasing s hodnotou pod 10 000 EUR získalo 4,4% opýtaných, čo je zároveň identicky veľký podiel u tých, ktorí získali leasing v hodnote od 10 001 do 25 000 EUR. Viac ako 100 000 EUR, ale menej ako 250 000 EUR v podobe produktu na leasing získali približne 2% respondentov v rámci uskutočneného prieskumu.

Graf č. 18: Výška leasingu

V prípade, že ste v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov získali leasing, aká bola jeho výška?

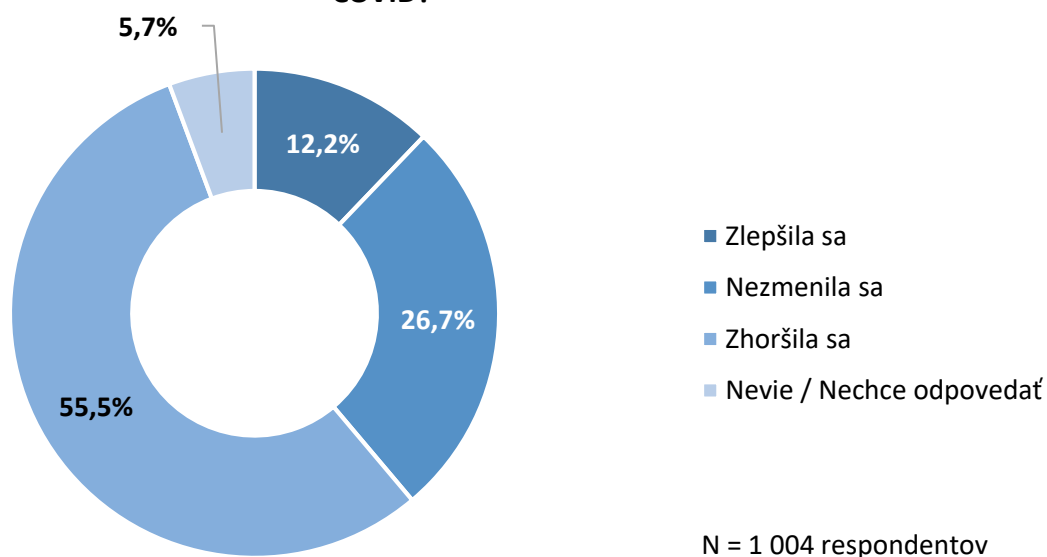

3.10 Ako sa zmenila finančná situácia Vašej firmy od začiatku pandémie COVID-19? (Otázka č. 12)

U viac ako polovice malých a stredných podnikateľov (55,5%) sa finančná situácia od začiatku pandémie COVID-19 zhoršila. Pre málo viac než štvrtinu MSP (26,7%) sa finančná situácia nezmenila a u viac ako desatiny MSP (12,2%) sa situácia zlepšila.

Graf č. 19: Ako sa zmenila finančná situácia od začiatku COVID-19?

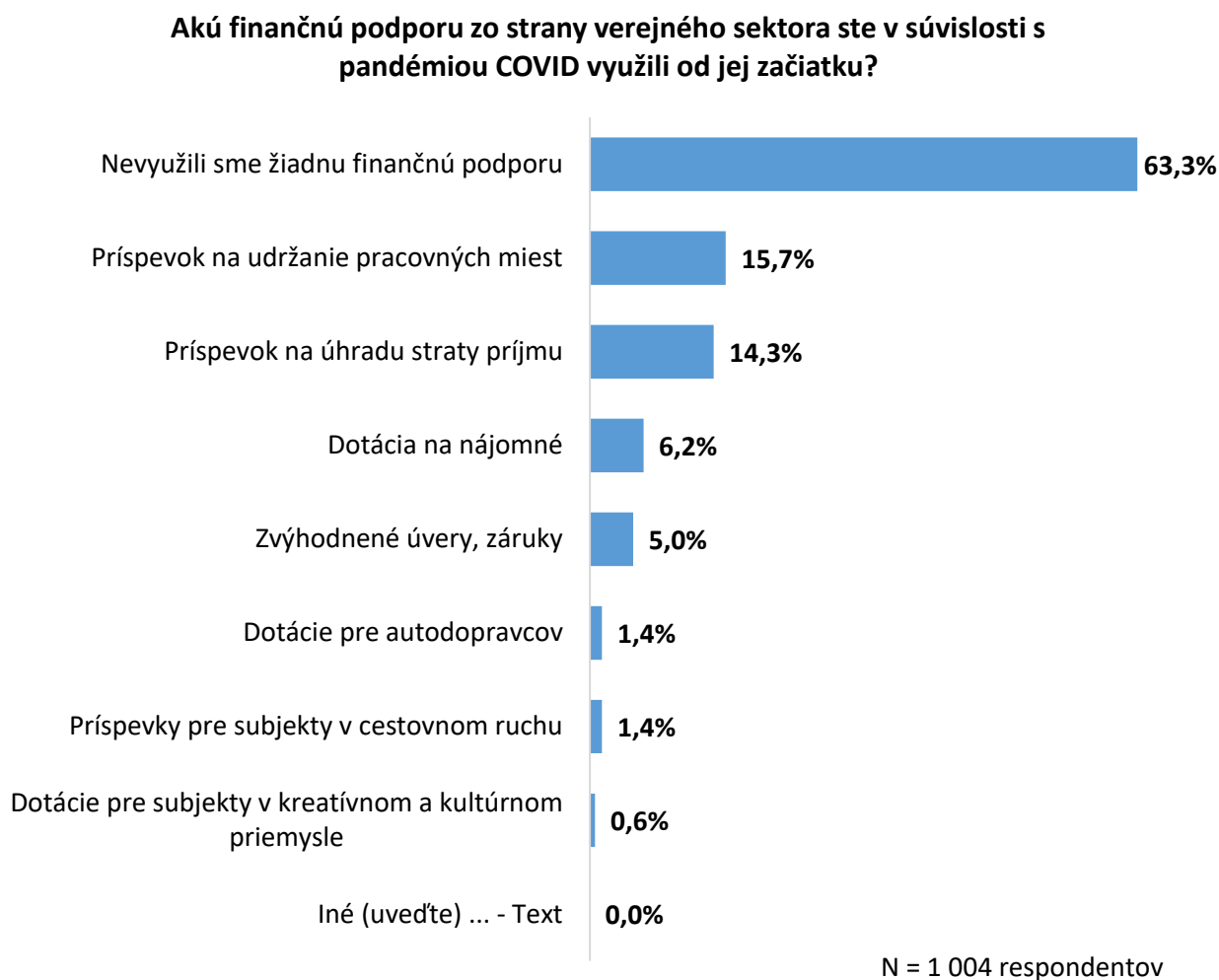
Ako sa zmenila finančná situácia Vašej firmy od začiatku pandémie COVID?

3.11 Akú finančnú podporu zo strany verejného sektora ste v súvislosti s pandémiou COVID-19 využili od jej začiatku? (Otázka č. 13)

Takmer dve tretiny MSP (63,3%) nevyužilo zo strany verejného sektora finančnú podporu v súvislosti s pandémiou COVID-19. Najčastejšie MSP využili podporu - príspevok na udržanie pracovných miest (15,7%), príspevok na úhrady straty príjmu (14,3%) a dotáciu na nájomné (6,2%).

Graf č. 20: Akú finančnú podporu zo strany verejného sektora ste využili?

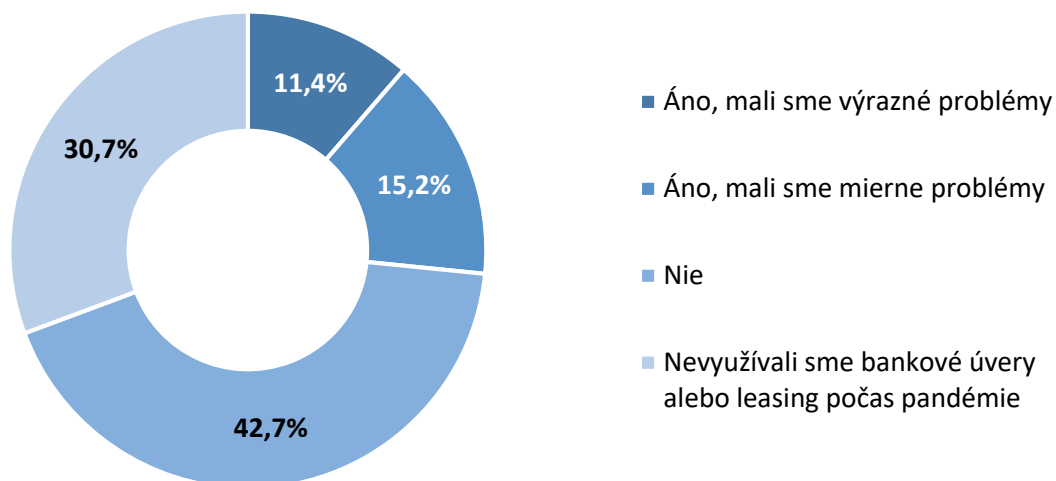

3.12 Mali ste počas pandémie COVID-19 problémy so splácaním bankových úverov alebo leasingu? (Otázka č. 14)

Viac ako štvrtina malých a stredných podnikateľov (26,6%) mala problém so splácaním úverov alebo leasingu. Viac ako desatina MSP (11,4%) mala počas pandémie COVID-19 výrazné problémy so splácaním bankových úverov alebo leasingu. 15,2% MSP mala problémy so splácaním len mierne. Viac ako dve pätiny MSP (42,7%) nemali problémy so splácaním a 30,7% podnikateľov nevyužilo počas pandémie COVID-19 bankové úvery ani leasing.

Graf č. 21: Problémy so splácaním bankových úverov

Mali ste počas pandémie COVID problémy so splácaním bankových úverov alebo leasingu?

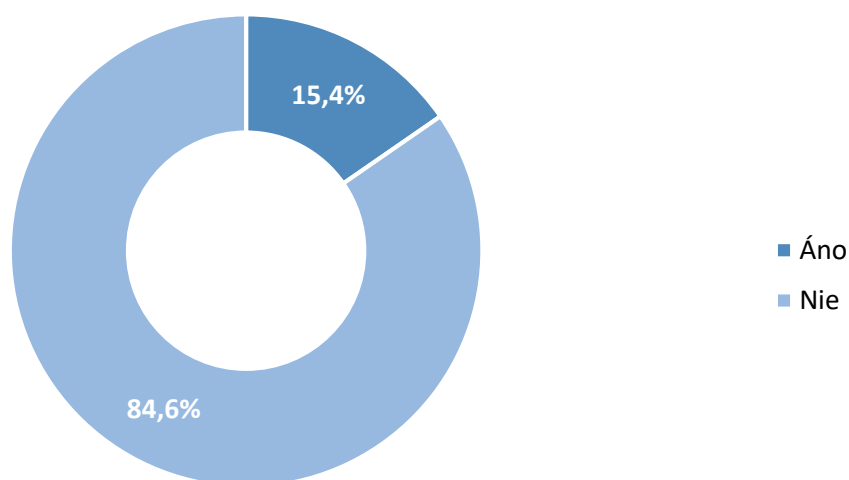
N = 1 004 respondentov

3.13 Využili ste počas pandémie COVID-19 odklad splátok bankových úverov alebo leasingu? (Otázka č. 15)

84,6% malých a stredných podnikateľov nevyužilo odklad splátok úverov počas pandémie COVID-19. Naopak 15,4% MSP odklad splátok úverov alebo leasingu počas pandémie COVID-19 využilo.

Graf č. 22: Využitie počas pandémie COVID-19 odklad bankových úverov alebo leasingu

Využili ste počas pandémie COVID odklad splátok bankových úverov?

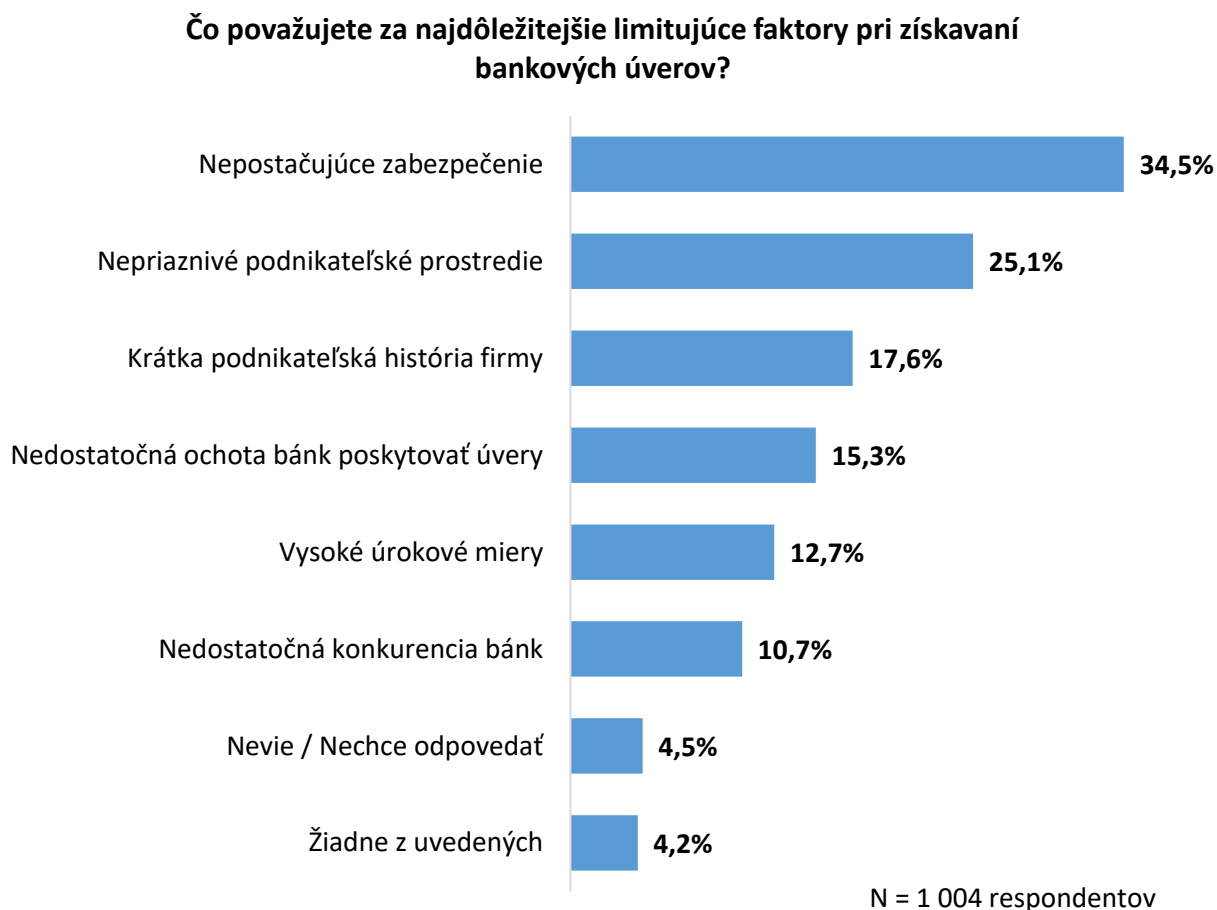

Vzorka : 696 (iba respondenti Ot. č. 14 -1,2, alebo 3)

3.14 Čo považujete za najdôležitejšie limitujúce faktory pri získavaní bankových úverov? (Otázka 16)

Za najviac limitujúci faktor pri získaní bankových úverov považujú malí a strední podnikatelia nepostačujúce zabezpečenie úveru (34,5%). Druhým limitujúcim faktorom je podľa 25,1% MSP nepriaznivé podnikateľské prostredie. Tretím najčastejšie vyskytujúcim sa faktorom pri získavaní bankových úverov podľa MSP je krátka podnikateľská história firmy (17,6%).

Graf č. 23: Limitujúce faktory pri získavaní bankových úverov

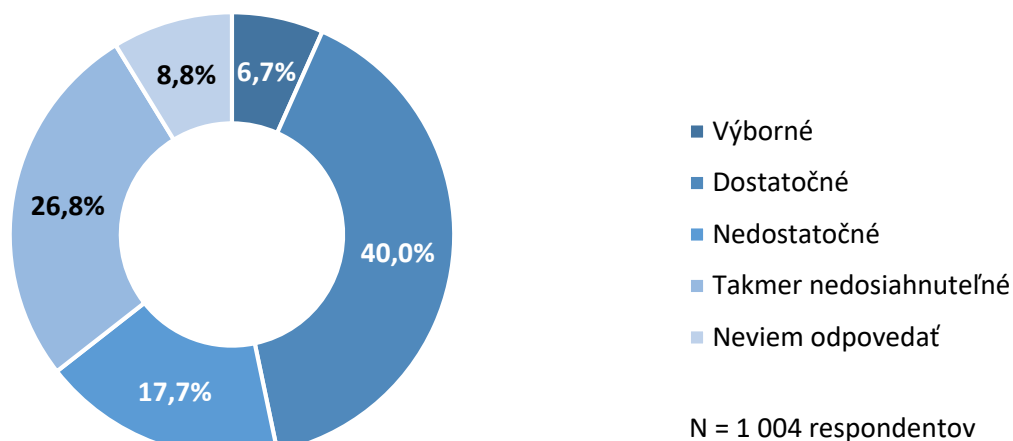

3.15 Ako hodnotíte možnosti malých a stredných podnikateľov získať externé finančné zdroje z podporných nástrojov verejného sektora? (Otázka 17)

Možnosti získať externé finančné zdroje z podporných nástrojov verejného sektora hodnotí 40% malých a stredných podnikateľov za dostatočné, pričom ako výborné ich hodnotilo 6,7% podnikateľov. Za takmer nedosiahnuteľné to zase hodnotí viac ako pätina MSP.

Graf č. 24: Možnosti MSP získať externé finančné zdroje

Ako hodnotíte možnosti malých a stredných podnikateľov získať externé finančné zdroje z podporných nástrojov verejného sektora?

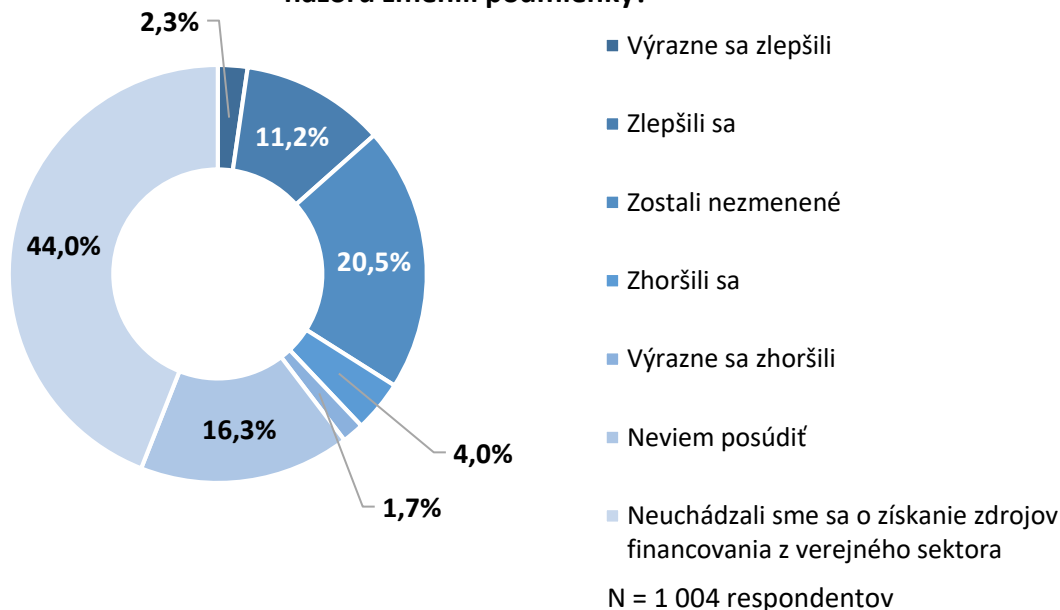

3.16 Ak ste sa v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov uchádzali o získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora, ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky? (Otázka 18)

Pre pätinu MSP (20,5%) zostali podmienky na získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora nezmenené. Pre 13,5% opýtaných sa podmienky zlepšili (pre 2,3% výrazne). Len z pohľadu 5,7% podnikateľov sa podmienky zhoršili. Takmer polovica MSP (44,0%) sa neuchádzala o žiadne verejné zdroje.

Graf č. 25: Zmena podmienok o získanie externého financovania z verejného sektora

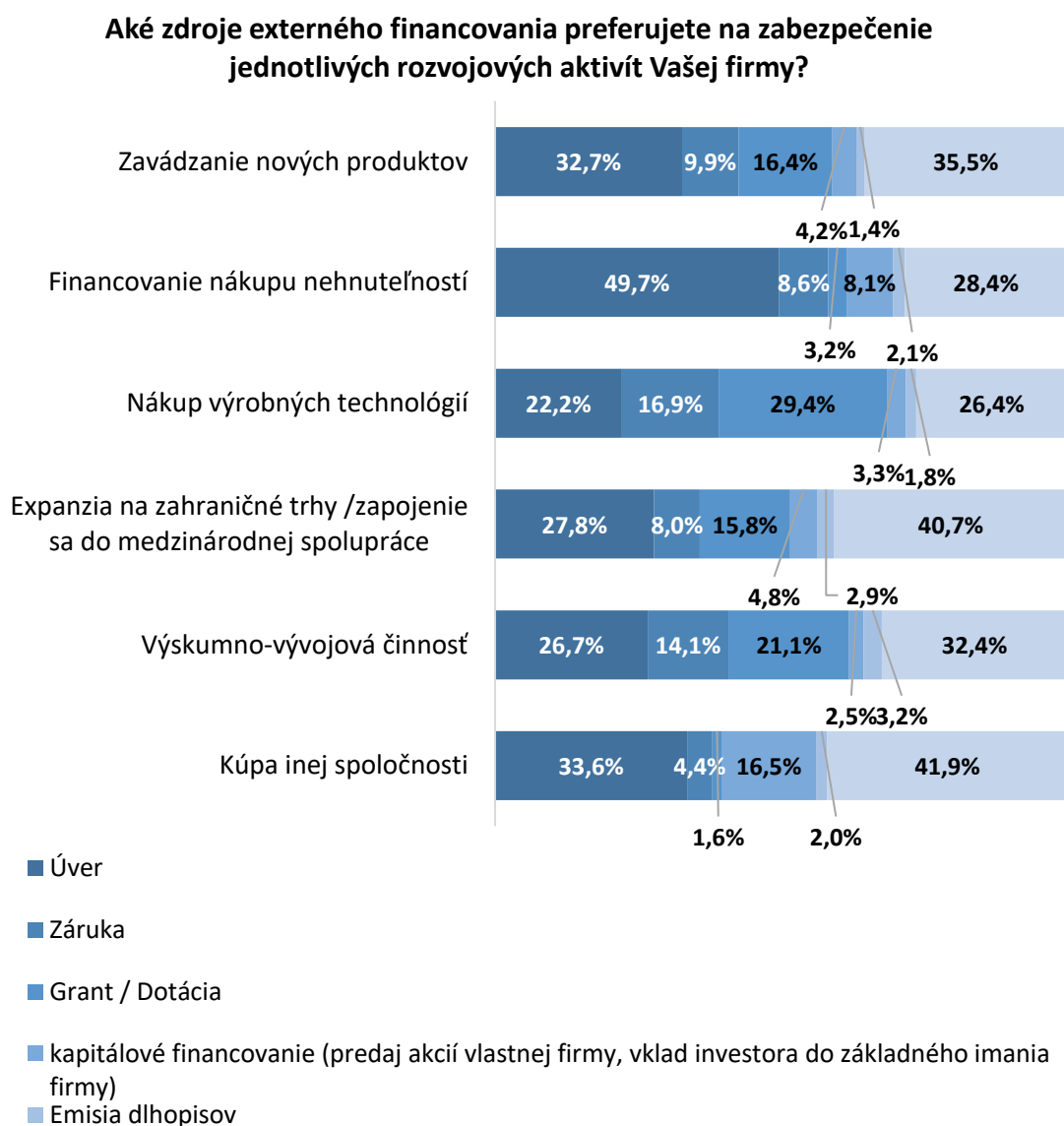
Ak ste sa v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov uchádzali o získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora, ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky?

3.17 Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? (Otázka 19)

Najviac preferovaný externý finančný zdroj na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít firmy je podľa MSP úver. Takmer polovica MSP ho preferuje na nákup nehnuteľnosti (49,7%), jedna tretia na nákup inej spoločnosti (33,6%) a na zavádzanie nových produktov (32,7%). Grant/dotácia je druhý najpreferovanejší zdroj financovania, pričom takmer jedna tretina (29,4 %) ho plánuje využiť na nákup výrobných technológií, viac ako jedna pätina (21,1 %) na výskumno-vývojovú činnosť.

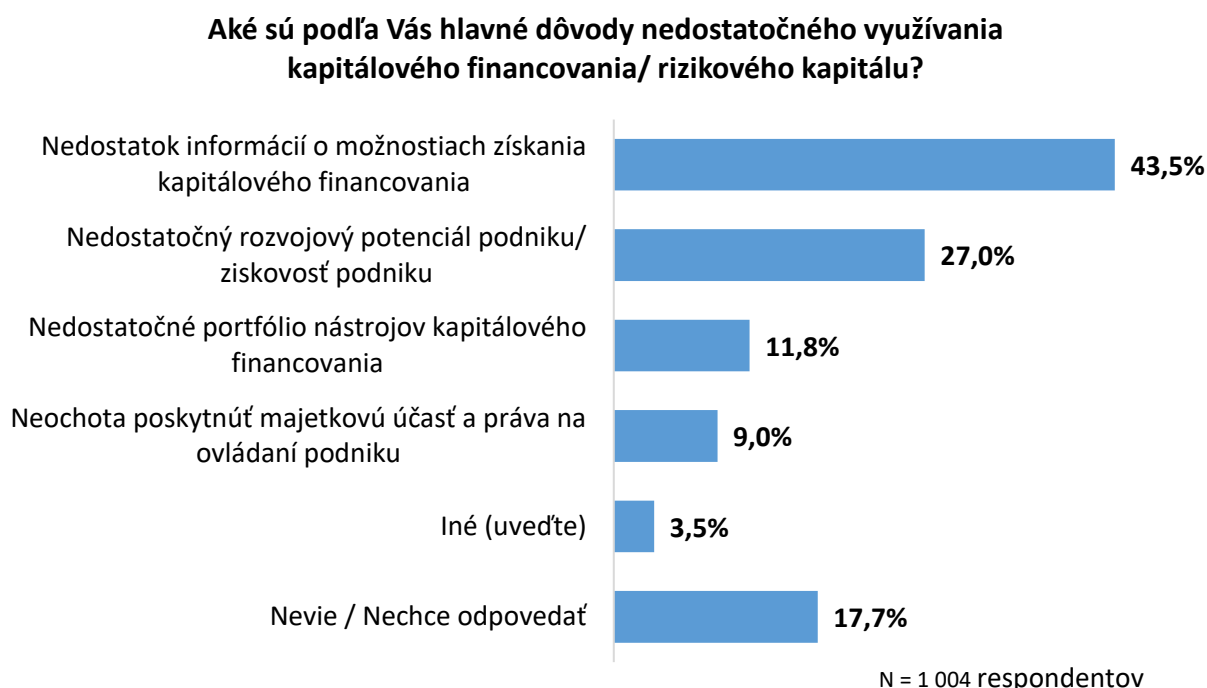
Graf č. 26: Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy

3.18 Aké sú podľa Vás hlavné dôvody nedostatočného využívania kapitálového financovania/ rizikového kapitálu? (Otázka 20)

Hlavným dôvodom nedostatočného využívania kapitálového financovania je podľa takmer polovice oslovených malých a stredných podnikateľov (43,5%) nedostatok informácií o možnostiach získania kapitálového financovania. Druhým najčastejším dôvodom bol podľa oslovených MSP nedostatočný rozvojový potenciál/ziskovosť podniku (27,0%). Viac ako desatina MSP (11,8%) uviedla za dôvod nedostatočné portfólio nástrojov kapitálového financovania.

Graf č. 27: Hlavné dôvody nedostatočného využívania kapitálového financovania/ rizikového kapitálu

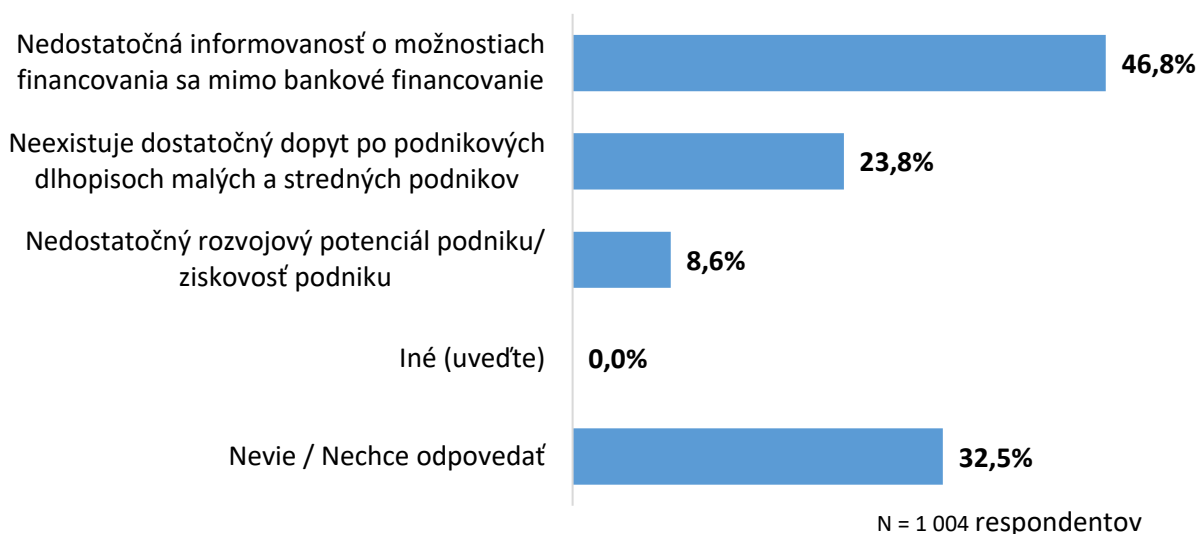

3.19 Aké sú podľa Vás hlavné dôvody nedostatočného využívania dlhového financovania/ vydanie podnikových dlhopisov? (Otázka 21)

Hlavným dôvodom nedostatočného využívania dlhového financovania je podľa podnikateľov nedostatočná informovanosť o možnostiach financovania mimo bankové financovanie (46,8%). Druhým najčastejším dôvodom je podľa MSP, že neexistuje dopyt po podnikových dlhopisoch malých a stredných podnikateľov (23,8%).

Graf č. 28: Hlavné dôvody nedostatočného využívania dlhového financovania

Aké sú podľa Vás hlavné dôvody nedostatočného využívania dlhového financovania/ vydanie podnikových dlhopisov?

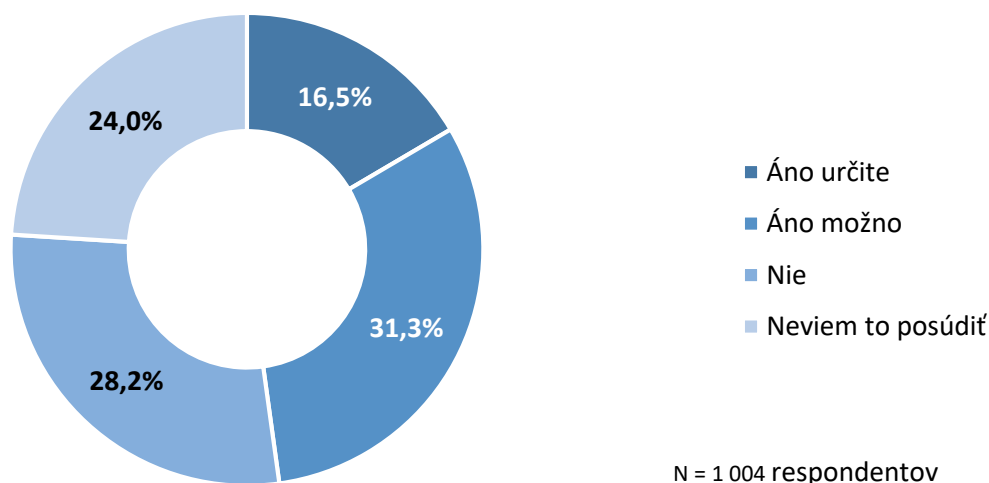

3.20 Predpokladáte, že budete v najbližších dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania? (Otázka 22)

Takmer polovica MSP (47,8%) predpokladá, že bude v najbližších rokoch potrebovať externé zdroje financovania, z toho až 16,5% podnikateľov uviedlo, že určite bude potrebovať externé zdroje financovania a 31,3%, že ich možno bude potrebovať. Takmer jedna štvrtina opýtaných svoje potreby v tomto kontexte nevedela posúdiť. 28,2% MSP uviedlo, že externé zdroje v najbližších dvoch rokoch nebude potrebovať.

Graf č. 29: Predpoklad potreby externých zdrojov financovania

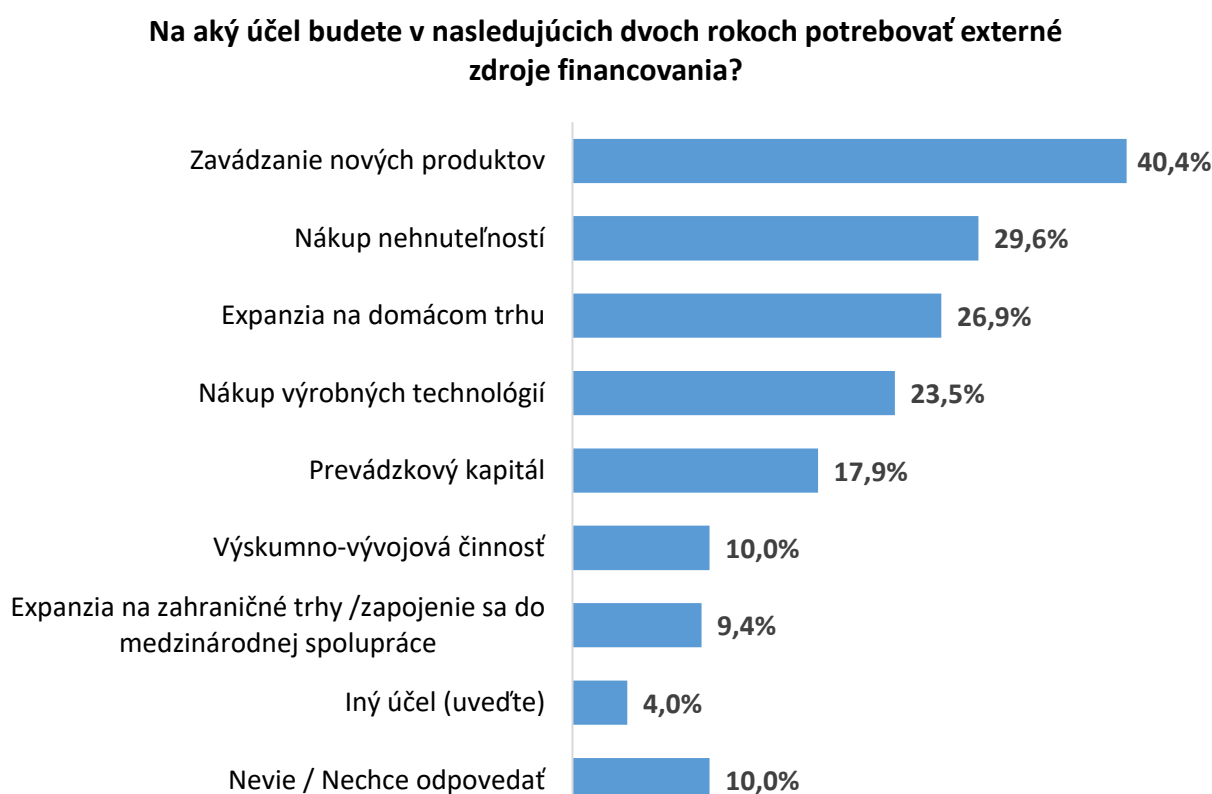
Predpokladáte, že budete v najbližších dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania?

3.21 Na aký účel budete v nasledujúcich dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania? (Otázka 23)

Väčšina MSP bude v nasledujúcich dvoch rokoch potrebovať externé zdroje na financovanie zavádzania nových produktov (40,4%). Na nákup nehnuteľností bude potrebovať externé zdroje 29,6% MSP. Tretím najčastejším účelom, na ktorý budú MSP potrebovať externé zdroje je expanzia na domácom trhu (26,9%). Viac ako pätina MSP (23,5%) bude potrebovať externé zdroje na nákup nových technológií. 17,9% MSP bude potrebovať externé zdroje na zabezpečenie prevádzkového kapitálu.

Graf č. 30: Na aký účel budete v nasledujúcich dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania?

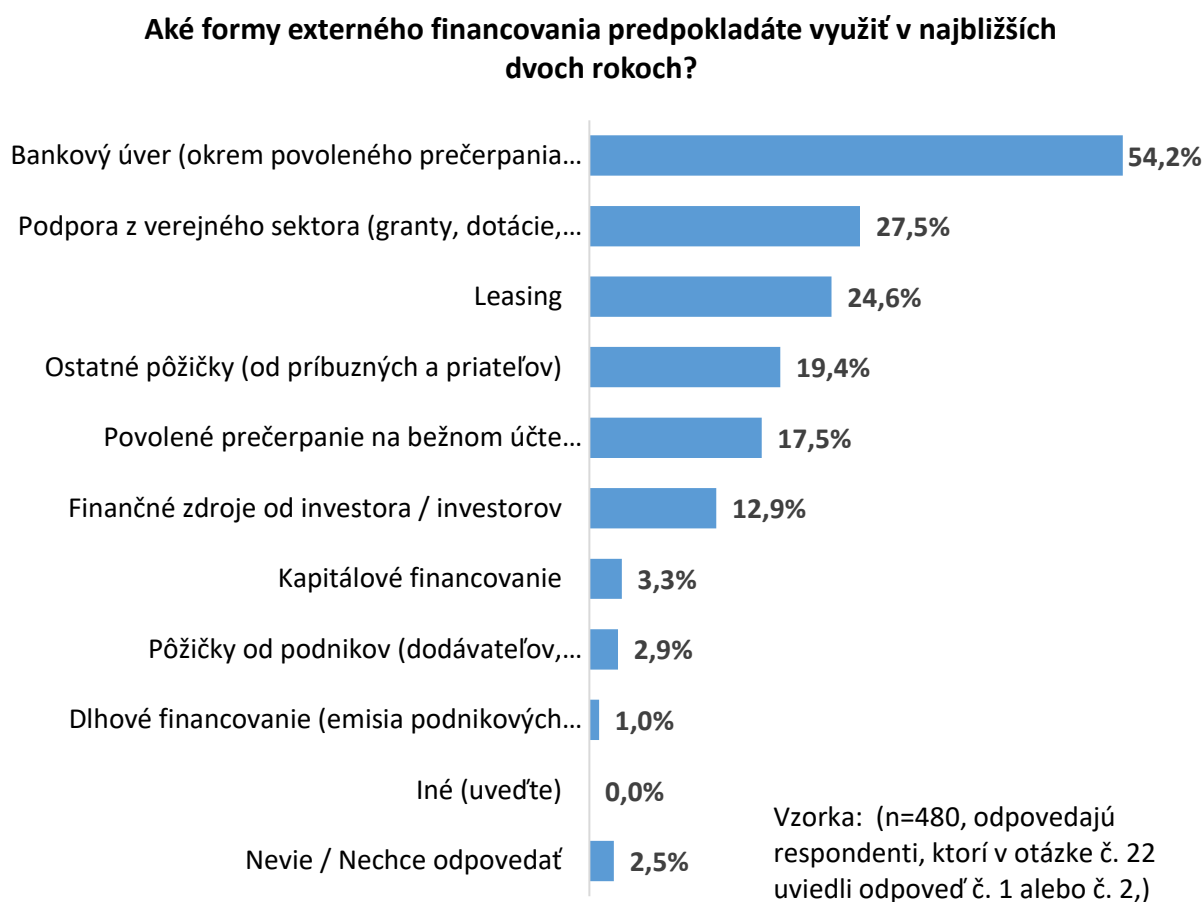

Vzorka: (n=480, odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 22 uviedli odpoveď č. 1 alebo č. 2,)

3.22 Aké formy externého financovania predpokladáte využiť v najbližších dvoch rokoch? (Otázka 24)

V najbližších dvoch rokoch predpokladá viac ako polovica MSP využiť bankový úver ako externú formu financovania. Podporu z verejného sektora ako externé financovanie predpokladá využiť 27,5% malých a stredných podnikateľov. Leasing je tretím najčastejším predpokladom externého financovania v najbližších dvoch rokoch, plánuje ho využiť štvrtina MSP (24,6%). Takmer každý piaty podnikateľ plánuje ako externú formu financovania využiť ostatný typ pôžičky (od príbuzných alebo priateľov).

Graf č. 31: Aké formy externého financovania predpokladáte využiť?

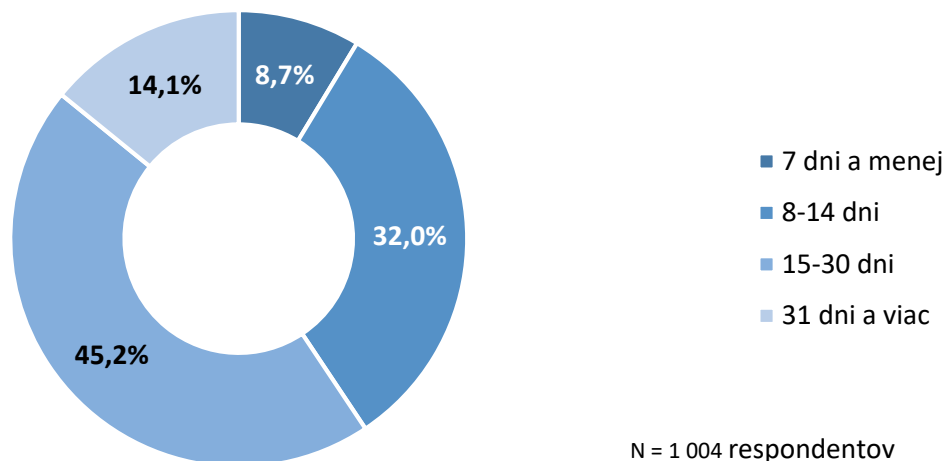

3.23 Uved'te v dňoch priemernú platobnú lehotu dohodnutú s Vašimi zákazníkmi z podnikateľského sektora? (Otázka 25)

Najčastejšia platobná lehota medzi oslovenými MSP je od 15 do 30 dní, keď ju uviedla takmer polovica MSP (45,2%) . Tretina MSP (32,0%) uviedla priemernú platobnú lehotu od 8 do 14 dní. Platobnú lehotu viac ako mesiac uviedlo 14,1% podnikateľov a menej ako 7 dní takmer desatina podnikateľov (8,7%).

Graf č. 32: Priemerná platobná lehota

Uveďte v dňoch priemernú platobnú lehotu dohodnutú s Vašimi zákazníkmi z podnikateľského sektora?

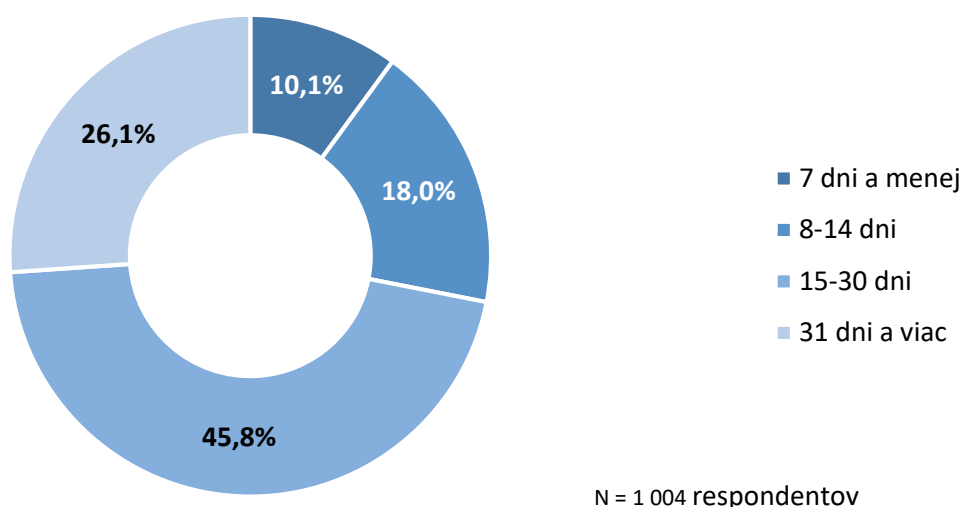

3.24 Uveďte v dňoch priemerný čas, počas ktorého Vaši zákazníci z podnikateľského sektora skutočne preplatia Vaše faktúry? (Otázka 26)

Takmer polovica (45,8%) MSP uviedla, že skutočný priemerný čas úhrady faktúr je v intervale od 15 do 30 dní. Viac ako štvrtina MSP (26,1%) uviedla, že priemerný čas úhrady je viac ako 31 dní. Iba desatina MSP uviedla, že úhrada je menej ako 7 dní (10,1%).

Graf č. 33: Reálny čas preplatenia faktúr zákazníkmi

Uveďte v dňoch priemerný čas, počas ktorého Vaši zákazníci z podnikateľského sektora skutočne preplatia Vaše faktúry?

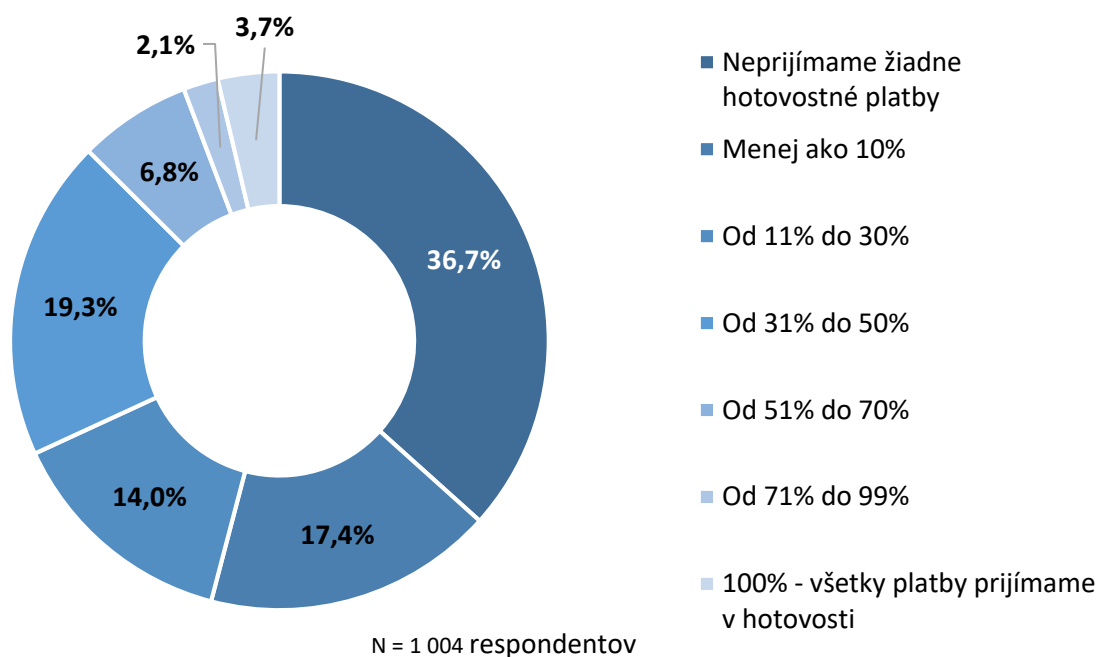

3.25 Aký podiel z celkových tržieb Vašej firmy tvoria tržby/platby prijímané v hotovosti? (Otázka 27)

Viac ako tretina oslovených MSP neprijíma žiadne hotovostné platby (36,7%). Podiel hotovosti na celkových tržbách od 31% do 50% je u takmer pätiny MSP (19,3%). Podiel hotovosti menej ako 10% je u 17,4% malých a stredných podnikateľov.

Graf č. 34: Podiel prijímanej hotovosti na celkových tržbách

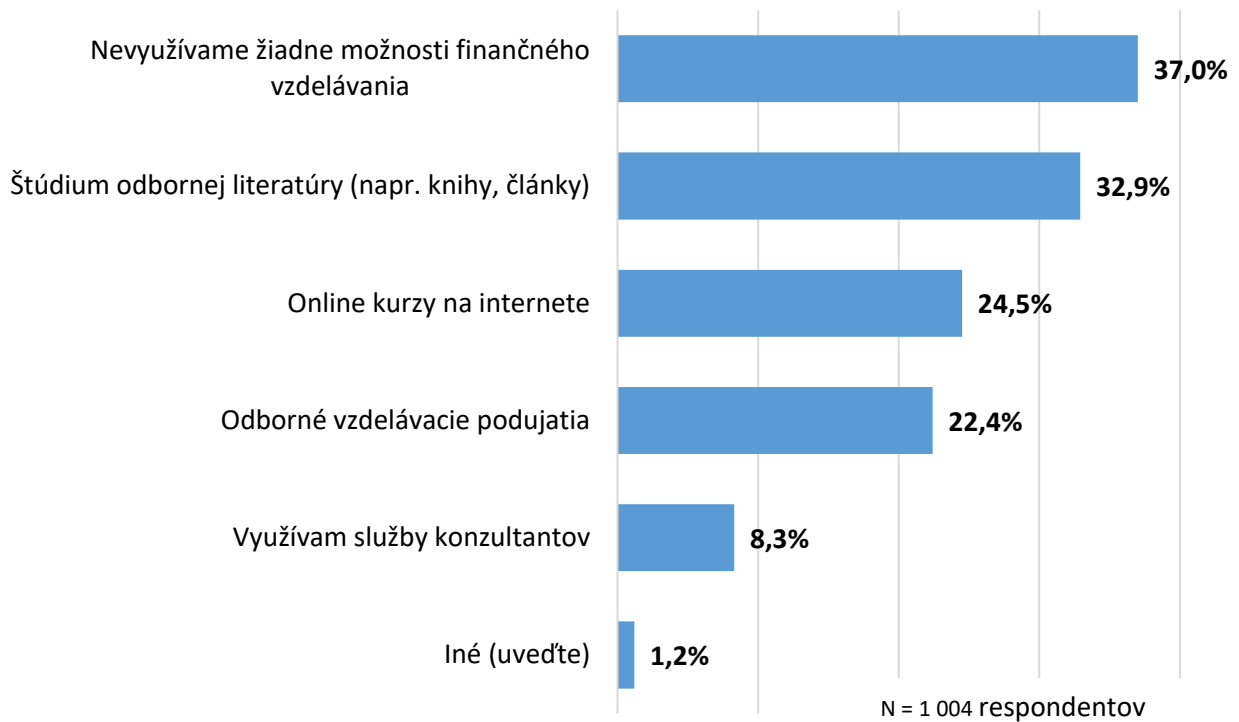
Aký podiel z celkových tržieb Vašej firmy tvoria tržby/platby prijímané v hotovosti

3.26 Aké možnosti finančného vzdelávania využívate pre ďalší rozvoj Vášho podnikania? (Otázka 28)

Viac ako jedna tretina oslovených MSP nevyužíva žiadne možnosti finančného vzdelávania pre ďalší rozvoj podnikania (37,0%). Najčastejšie využívanou možnosťou finančného vzdelávania je štúdium odbornej literatúry (32,9%). Druhou najvyužívanejšou možnosťou finančného vzdelávania sú online kurzy na internete (24,5%) a tretou možnosťou sú odborné vzdelávacie podujatia (22,4%).

Graf č. 35: Aké možnosti finančného vzdelávania využívate?

Aké možnosti finančného vzdelávania využívate pre ďalší rozvoj Vášho podnikania?

4. Zhrnutie výsledkov

Viac ako tri štvrtiny (77,8 %) MSP využilo na začiatku podnikania vlastné finančné zdroje, menej ako pätina úspory iných členov rodiny (16,6%) a desatina MSP využila bankový úver. Takmer dvom pätinám MSP (36,9%) stačilo na rozbeh podnikania menej ako 5 000 EUR.

Pre takmer polovicu MSP (46,8%) nepredstavuje získanie externých zdrojov financovania pre fungovanie a rozvoj firmy prekážku. Takmer polovica (49,4%) MSP nevyužila žiadne externé zdroje financovania pre účely svojho podnikania. Takmer tri štvrtiny malých a stredných podnikateľov (72,1%) nežiadalo v poslednom roku o bankových úver.

Ako najčastejší dôvod neuspokojenia so žiadosťou o úver MSP (39,6%) uviedli nedostatok vlastných zdrojov. Z tých podnikateľov, ktorí získali bankový úver, viac ako polovica (58,5%) uviedla, že výška úveru bola od 25 001 do 100 000 EUR. 38,9% podnikateľov využili bankový úver na financovanie prevádzkových činností. 35,1% podnikateľov zabezpečilo bankový úver hnutelným majetkom.

U viac ako polovice malých a stredných podnikateľov (55,5%) sa finančná situácia od začiatku pandémie COVID-19 zhoršila. Takmer dve tretiny MSP (63,3%) nevyužilo zo strany verejného sektora finančnú podporu v súvislosti s pandemiou COVID-19.

Viac ako štvrtina malých a stredných podnikateľov (26,6%) mala problém so splácaním úverov alebo leasingu počas pandémie COVID-19. 84,6% malých a stredných podnikateľov nevyužilo odklad splátok úverov počas pandémie COVID-19.

Za najviac limitujúci faktor pri získaní bankových úverov považujú malí a strední podnikatelia nepostačujúce zabezpečenie úveru (33,3%). Možnosti získať externé finančné zdroje z podporných nástrojov verejného sektora hodnotí 40% malých a stredných podnikateľov za dostatočné.

U pätiny MSP (20,5%) zostali podmienky pre získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora nezmenené. Takmer polovica MSP (44,0%) sa neuchádzala o žiadne verejné zdroje. Najviac preferovaný externý finančný zdroj je podľa MSP úver na nákup nehnuteľnosti (49,7%).

Hlavným dôvodom nedostatočného využívania kapitálového financovania je podľa takmer polovice oslovených malých a stredných podnikateľov (43,5%) nedostatok informácií o možnostiach získania kapitálového financovania. Hlavným dôvodom nedostatočného využívania dlhového financovania je nedostatočná informovanosť o možnostiach financovania mimo bankové financovanie (46,8%).

Takmer polovica MSP (47,8%) predpokladá, že bude v najbližších rokoch potrebovať externé zdroje financovania, z toho až 16,5% podnikateľov uviedla, že určite bude potrebovať externé zdroje financovania a 31,3%, že ich možno bude potrebovať. Dve pätiny MSP budú v nasledujúcich dvoch rokoch potrebovať externé zdroje na financovanie zavádzania nových produktov.

V najbližších dvoch rokoch predpokladá využiť bankový úver ako externú formu financovania viac ako polovica MSP (54,2%). Viac ako tretina oslovených MSP neprijíma

žiadne hotovostné platby (36,7%). Až 37% oslovených MSP nevyužíva žiadne možnosti finančného vzdelávania pre ďalší rozvoj svojho podnikania.

5. Zoznam grafov a tabuliek

Graf č. 1: Oslovené MSP podľa právnej formy	6
Graf č. 2: Skúmané MSP podľa veľkostných kategórií	7
Graf č. 3: Regionálna príslušnosť	7
Graf č. 4: Podľa odvetvia	8
Graf č. 5: Dĺžka podnikania	9
Graf č. 6: Fáza životného cyklu	9
Graf č. 7: Aké priemerné ročné tržby dosahuje Vaša firma?	10
Graf č. 8: Aké finančné zdroje ste využili na začiatok svojho podnikania?	11
Graf č. 9: Koľko finančných prostriedkov ste potrebovali na rozbeh Vášho podnikania?	12
Graf č. 10: Získavanie externých zdrojov financovania	13
Graf č. 11: Aké zdroje externého financovania využívala Vaša firma?	14
Graf č. 12: Úspešnosť s Bankovým úverom za posledných 12 mesiacov	15
Graf č. 13: Dôvody zamietnutia bankového úveru	15
Graf č. 14: Výška bankového úveru	16
Graf č. 15: Využitie bankového úveru	17
Graf č. 16: Zabezpečenie bankového úveru	17
Graf č. 17: Úspešnosť žiadosti o leasing	18
Graf č. 18: Výška leasingu	19
Graf č. 19: Ako sa zmenila finančná situácia od začiatku COVID-19?	19
Graf č. 20: Akú finančnú podporu zo strany verejného sektora ste využili?	20
Graf č. 21: Problémy so splácaním bankových úverov	21
Graf č. 22: Využitie počas pandémie COVID-19 odklad bankových úverov alebo leasingu ..	21
Graf č. 23: Limitujúce faktory pri získavaní bankových úverov	22
Graf č. 24: Možnosti MSP získať externé finančné zdroje	23
Graf č. 25: Zmena podmienok o získanie externého financovania z verejného sektora	23
Graf č. 26: Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy	24
Graf č. 27: Hlavné dôvody nedostatočného využívania kapitálového financovania/ rizikového kapitálu	25
Graf č. 28: Hlavné dôvody nedostatočného využívania dlhového financovania	26
Graf č. 29: Predpoklad potreby externých zdrojov financovania	26
Graf č. 30: Na aký účel budete v nasledujúcich dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania?	27
Graf č. 31: Aké formy externého financovania predpokladáte využiť?	28
Graf č. 32: Priemerná platobná lehota	29
Graf č. 33: Reálny čas preplatenia faktúr zákazníkmi	29
Graf č. 34: Podiel prijímanej hotovosti na celkových tržbách	30
Graf č. 35: Aké možnosti finančného vzdelávania využívate?	31

6. Metodika prieskumu

Zber informácií od respondentov sa realizoval prostredníctvom telefonického prieskumu za použitia metódy CATI. Uvedenú metódu možno charakterizovať ako kvantitatívnu metódu zberu údajov, prostredníctvom ktorej profesionálni operátori telefonicky kontaktujú vybranú skupinu respondentov. Rozhovor sa následne riadi pripravenou štruktúrou otázok a odpovedí formou dotazníka. Prieskum zameraný na monitorovanie financovanie MSP sa uskutočnil v mesiaci október/november 2021. Zber údajov sa realizoval na základe dotazníka, ktorý spracovala Slovak Business Agency. Dotazník pozostával z 35 uzavretých otázok. Výberová reprezentatívna vzorka o veľkosti 1004 respondentov bola vytvorená stratifikovaným náhodným výberom zo základného súboru malých a stredných podnikov, ktorí v roku 2021 vykonávali podnikateľskú činnosť na území Slovenskej republiky. Respondenti prieskumu boli predstavitelia podnikateľských subjektov s rozhodovacou právomocou, teda majitelia firiem, generálni riaditelia, výkonní riaditelia alebo kompetentní pracovníci poverení odpovedať na otázky zodpovednou osobou vo firme s rozhodovacou právomocou. Ako stratifikačné kritériá boli použité štyri znaky:

- Rozdelenie podnikateľských subjektov podľa právnej formy, pričom fyzické osoby – podnikatelia boli v početnosti reprezentované 250 respondentmi a MSP – právnické osoby (podniky) boli v prieskume zastúpené 750 respondentmi.
- Rozdelenie MSP – právnických osôb (750) podľa počtu zamestnancov v nasledovnej štruktúre: 450 mikropodnikov (podniky s 0 až 9 zamestnancami), 200 malých podnikov (podniky s 10 až 49 zamestnancami) a 100 stredných podnikov (podniky s 50 až 249 zamestnancami).
- Rozdelenie podnikateľských subjektov podľa ich sídla z hľadiska regionálneho členenia na úrovni NUTS 3 na: Bratislavský, Trnavský, Trenčiansky, Nitriansky, Žilinský, Banskobystrický, Prešovský a Košický kraj.
- Rozdelenie podnikateľských subjektov podľa hlavného druhu ekonomickej činnosti zapísanej do Obchodného registra na základe klasifikácie SK NACE, pričom kategorizácia hlavných ekonomických činností bola stanovaná nasledovne: pôdohospodárstvo (sekcia A); priemysel (sekcia B, C, D, E); stavebníctvo (sekcia F); obchod (sekcia G); ubytovanie a stravovanie (sekcia I); doprava, informačné a komunikačné činnosti (sekcia H, J); obchodné služby (sekcia K, L, M, N) a ostatné služby (sekcia O, P, Q, R, S).

7. Dotazník

1. **Aké finančné zdroje ste využili na začiatok svojho podnikania?** (možnosť výberu viacerých odpovedí)
 - 1 Vlastné úspory
 - 2 Úspory iných členov rodiny
 - 3 Neformálna pôžička od známych alebo príbuzných
 - 4 Bankový úver
 - 5 Príspevok na začatie podnikania z Úradu práce
 - 6 Pôžička od inej firmy/inštitúcie
 - 7 Leasing
 - 8 Finančné zdroje od investora/investorov
 - 9 Iný zdroj (uved'te)
 - 10 neviem

2. **Koľko finančných prostriedkov ste potrebovali na rozbeh Vášho podnikania?**
 - 1 Menej ako 5 000 €
 - 2 Od 5 001 € do 15 000 €
 - 3 Od 15 001 € do 25 000 €
 - 4 Od 25 001 € do 100 000 €
 - 5 Od 100 001 € do 250 000 €
 - 6 Viac ako 250 001 €

3. **Predstavuje pre Vašu firmu získavanie externých zdrojov financovania prekážku pre fungovanie a rozvoj Vašej firmy?** (iba jedna odpoveď)
 - 1 Nie je to žiadna prekážka
 - 2 Je to len mierna prekážka
 - 3 Je to vážna prekážka
 - 4 Je to rozhodujúca prekážka
 - 5 neviem

4. **Aké zdroje externého financovania využívala Vaša firma v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov?** (možnosť výberu viacerých odpovedí)
 - 1 Bankový úver (okrem povoleného prečerpania na bežnom účte)
 - 2 Povolené prečerpanie na bežnom účte (*kontokorent*)
 - 3 Ostatné pôžičky (od podnikov, príbuzných a priateľov)
 - 4 Leasing
 - 5 Podpora z verejného sektora (granty, dotácie, príspevky, návratná pomoc)
 - 6 Kapitálové financovanie (predaj akcií vlastnej firmy, vklad investora do základného imania firmy)
 - 7 Dlhové financovanie (vydanie/emisia podnikových dlhopisov)
 - 8 Iné (uved'te)...
 - 9 Nevyužili sme žiadne externé zdroje

5. **V prípade, že ste žiadali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov o bankový úver z komerčnej banky, do akej miery ste boli úspešní?** (iba jedna odpoveď)
 - 1 Žiadali sme a boli sme plne uspokojení
 - 2 Žiadali sme a boli sme čiastočne uspokojení
 - 3 Žiadali sme, ale boli sme neuspokojení
 - 4 Nežiadali sme o bankový úver

- 5 neviem
- 6. V prípade, že ste neboli plne uspokojení so svojou žiadosťou o bankový úver, aké boli dôvody zamietnutia?** (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 5 uviedli odpoveď č. 2 alebo č. 3; možnosť výberu viacerých odpovedí)
- 1 Nedostatočné zabezpečenie
 - 2 Nedostatok vlastných zdrojov
 - 3 Slabý úverový rating
 - 4 Nedostatočný potenciál podniku
 - 5 Nedostatočná podnikateľská, úverová história
 - 6 neviem
- 7. V prípade, že ste v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov získali bankový úver, aká bola jeho výška?** (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 5 uviedli odpoveď č. 1, iba jedna odpoveď)
- 1 Menej ako 25 000 €
 - 2 Od 25 000 € do 100 000 €
 - 3 Od 100 001 € do 250 000 €
 - 4 Od 250 001 € do 500 000 €
 - 5 Viac ako 500 000 €
 - 6 neviem
- 8. V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, na aký účel ste primárne využili finančné prostriedky?** (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 5 uviedli odpoveď č. 1, iba jedna odpoveď)
- 1 Prevádzkový kapitál
 - 2 Nákup nehnuteľnosti, dopravného prostriedku, strojov
 - 3 Výskumno-vývojové aktivity
 - 4 Propagáciu firmy
 - 5 Rozvoj medzinárodných aktivít firmy
 - 6 Iné (uved'te) ...
 - 7 neviem
- 9. V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, čím ste ho primárne zabezpečili?** (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 5 uviedli odpoveď č. 1, iba jedna odpoveď)
- 1 Ručenie inou osobou alebo subjektom
 - 2 Nehnuteľný majetok
 - 3 Hnuteľný majetok
 - 4 Zásoby
 - 5 Pohľadávky
 - 6 Iné (uved'te) ...
 - 7 neviem
- 10. V prípade, že ste žiadali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov o leasing, do akej miery ste boli úspešní?** (iba jedna odpoveď)
- 1 Žiadali sme a boli sme uspokojení
 - 2 Žiadali sme, ale boli sme neuspokojení
 - 3 Nežiadali sme o leasing
 - 4 neviem

- 11. V prípade, že ste v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov získali leasing, aká bola jeho výška?** (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 10 uviedli odpoveď č. 1, iba jedna odpoveď)
- 1 Menej ako 10 000 €
 - 2 Od 10 001 € do 25 000 €
 - 3 Od 25 001 € do 50 000 €
 - 4 Od 50 001 € do 100 000 €
 - 5 Od 100 001 € do 250 000 €
 - 6 Viac ako 250 000 €
 - 7 neviem
- 12. Ako sa zmenila finančná situácia Vašej firmy od začiatku pandémie COVID?**
- 1 Zlepšila sa
 - 2 Nezmenila sa
 - 3 Zhoršila sa
 - 4 Nevie
- 13. Akú finančnú podporu zo strany verejného sektora ste v súvislosti s pandemiou COVID využili od jej začiatku?** (možnosť výberu viacerých odpovedí)
- 1 Príspevok na udržanie pracovných miest
 - 2 Príspevok na úhradu straty príjmu
 - 3 Dotácia na nájomné
 - 4 Zvýhodnené úvery, záruky
 - 5 Dotácie pre subjekty v kreatívnom a kultúrnom priemysle
 - 6 Príspevky pre subjekty v cestovnom ruchu
 - 7 Dotácie pre autodopravcov
 - 8 Iné (uveďte)...
 - 9 Nevyužili sme žiadnu finančnú podporu
- 14. Mali ste počas pandémie COVID problémy so splácaním bankových úverov alebo leasingu?**
- 1 Áno, mali sme výrazné problémy
 - 2 Áno, mali sme mierne problémy
 - 3 Nie
 - 4 Nevyužívali sme bankové úvery alebo leasing počas pandémie
- 15. Využili ste počas pandémie COVID odklad splátok bankových úverov alebo leasingu?** (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 14 uviedli odpoveď č. 1, č. 2 alebo č.3)
- 1 Áno
 - 2 Nie
- 16. Čo považujete za najdôležitejšie limitujúce faktory pri získavaní bankových úverov?** (možnosť výberu viacerých odpovedí)
- 1 Nepostačujúce zabezpečenie
 - 2 Vysoké úrokové miery
 - 3 Nedostatočná ochota bánk poskytovať úvery
 - 4 Krátka podnikateľská história firmy
 - 5 Nedostatočná konkurencia bánk
 - 6 Nepriaznivé podnikateľské prostredie

- 7 Žiadne z uvedených
- 8 neviem

17. Ako hodnotíte možnosti malých a stredných podnikateľov získať externé finančné zdroje z podporných nástrojov verejného sektora? (iba jedna odpoveď)

- 1 Výborné
- 2 Dostatočné
- 3 Nedostatočné
- 4 Takmer nedosiahnuteľné
- 5 Nevieť odpovedať

18. Ak ste sa v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov uchádzali o získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky? (iba jedna odpoveď)

- 1 Výrazne sa zlepšili
- 2 Zlepšili sa
- 3 Zostali nezmenené
- 4 Zhoršili sa
- 5 Výrazne sa zhoršili
- 6 Neuchádzali sme sa o získanie zdrojov financovania z verejného sektora
- 7 Nevieť posúdiť

19. Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy?

1 úver						
2 záruka						
3 grant / dotácia						
4 kapitálové financovanie (predaj akcií vlastnej firmy, vklad investora do základného imania firmy)						
5 emisia dlhopisov						
99 neviem						
<i>Uveďte prosím preferovanú odpoveď</i>	1	2	3	4	5	99
A Zavádzanie nových produktov						
B Financovanie nákupu nehnuteľností						
C Nákup výrobných technológií						
D Expanzia na zahraničné trhy /zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce						
E Výskumno-vývojová činnosť						
F Kúpa inej spoločnosti						

20. Aké sú podľa Vás hlavné dôvody nedostatočného využívania kapitálového financovania/ rizikového kapitálu? (možnosť výberu viacerých odpovedí)

- 1 Nedostatočný rozvojový potenciál podniku/ ziskovosť podniku
- 2 Neochota poskytnúť majetkovú účasť a práva na ovládanie podniku
- 3 Nedostatočné portfólio nástrojov kapitálového financovania
- 4 Nedostatok informácií o možnostiach získania kapitálového financovania
- 5 Iné (uveďte)
- 6 Nevieť

- 21. Aké sú podľa Vás hlavné dôvody nedostatočného využívania dlhového financovania/ vydanie podnikových dlhopisov?** (možnosť výberu viacerých odpovedí)
- 1 Nedostatočný rozvojový potenciál podniku/ ziskovosť podniku
 - 2 Nedostatočná informovanosť o možnostiach financovania sa mimo bankové financovanie
 - 3 Nedostatok informácií o možnostiach financovania prostredníctvom vydania dlhopisov
 - 4 Neexistuje dostatočný dopyt po podnikových dlhopisoch malých a stredných podnikov
 - 5 Iné (uved'te)
 - 6 neviem
- 22. Predpokladáte, že budete v najbližších dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania?** (iba jedna odpoveď)
- 1 Áno určite
 - 2 Áno možno
 - 3 Nie
 - 4 Nevieť to posúdiť
- 23. Na aký účel budete v nasledujúcich dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania?** (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 22 uviedli odpoveď č. 1 alebo č. 2, možnosť výberu viacerých odpovedí)
- 1 Prevádzkový kapitál
 - 2 Zavádzanie nových produktov
 - 3 Nákup nehnuteľností
 - 4 Nákup výrobných technológií
 - 5 Expanzia na domácom trhu
 - 6 Expanzia na zahraničné trhy /zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce
 - 7 Výskumno-vývojová činnosť
 - 8 Iný účel (uved'te)
 - 9 neviem
- 24. Aké formy externého financovania predpokladáte využiť v najbližších dvoch rokoch?** (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 22 uviedli odpoveď č. 1 alebo č. 2, možnosť výberu viacerých odpovedí)
- 1 Bankový úver (okrem povoleného prečerpania na bežnom účte)
 - 2 Povolené prečerpanie na bežnom účte (*kontokorent*)
 - 3 Pôžičky od podnikov (dodávateľov, odberateľov, partnerských podnikov)
 - 4 Ostatné pôžičky (od príbuzných a priateľov)
 - 5 Finančné zdroje od investora/investorov
 - 6 Leasing
 - 7 Podpora z verejného sektora (granty, dotácie, príspevky, návratná pomoc)
 - 8 Kapitálové financovanie
 - 9 Dlhové financovanie (emisie podnikových dlhopisov)
 - 10 Iné (uved'te)
 - 11 neviem
- 25. Uved'te v dňoch priemernú platobnú lehotu dohodnutú s Vašimi zákazníkmi z podnikateľského sektora?**

.....dní

26. Uved'te v dňoch priemerný čas, počas ktorého Vaši zákazníci z podnikateľského sektora skutočne preplatia Vaše faktúry?

.....dní

27. Aký podiel z celkových tržieb Vašej firmy tvoria tržby/platby prijímané v hotovosti?

- 1 neprijímame žiadne hotovostné platby
- 2 menej ako 10%
- 3 od 11% do 30%
- 4 od 31% do 50%
- 5 od 51% do 70%
- 6 od 71% do 99%
- 7 100% - všetky platby prijímame v hotovosti

28. Aké možnosti finančného vzdelávania využívate pre ďalší rozvoj Vášho podnikania? (možnosť výberu viacerých odpovedí)

- 1 Odborné vzdelávacie podujatia
- 2 Online kurzy na internete
- 3 Štúdium odbornej literatúry (napr. knihy, články)
- 4 Využívam služby konzultantov
- 5 Iné (uved'te)
- 6 Nevyužívame žiadne možnosti finančného vzdelávania

Triediace otázky

29. Koľko zamestnancov má Vaša firma?

- 1 Žiadnych
- 2 1 až 3 zamestnancov
- 3 4 až 5 zamestnancov
- 4 6 až 9 zamestnancov
- 5 10 až 19 zamestnancov
- 6 20 až 49 zamestnancov
- 7 50 až 249 zamestnancov

30. V ktorom okrese sídli Vaša firma?

Okres

31. Ktorá z nasledovných činností je vo Vašom podnikaní v súčasnosti hlavná (podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE)? (iba jedna odpoveď)

- 1 Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov
- 2 Ťažba a dobývanie
- 3 Priemyselná výroba
- 4 Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu
- 5 Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov
- 6 Stavebníctvo
- 7 Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov
- 8 Doprava a skladovanie
- 9 Ubytovacie a stravovacie služby

- 10 Informácie a komunikácia
- 11 Finančné a poisťovacie činnosti
- 12 Činnosti v oblasti nehnuteľností
- 13 Odborné, vedecké a technické činnosti
- 14 Administratívne a podporné služby
- 15 Vzdelávanie
- 16 Zdravotníctvo a sociálna pomoc
- 17 Umenie, zábava a rekreácia
- 18 Ostatné činnosti

32. V akej fáze životného cyklu sa nachádza v súčasnosti Vaša firma? (iba jedna odpoveď)

- 1 Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná
- 2 Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti
- 3 Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy
- 4 Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku
- 5 Fáza útlmu podnikateľskej aktivity
- 6 neviem

33. Aká je právna forma Vašej firmy?

- 1 Živnosťník
- 2 Spoločnosť s ručením obmedzeným
- 3 Akciová spoločnosť
- 4 Zahraničná osoba
- 5 Slobodné povolanie
- 6 Samostatne hospodáriaci roľník
- 7 Iná forma (napr. družstvo, komanditná spoločnosť, verejno-obchodná spoločnosť, jednoduchá spoločnosť na akcie)

34. Kedy bola založená Vaša firma?

- 1 v období 2019 – 2021 (menej ako 3 roky)
- 2 v období 2016 – 2018 (od 3 do 5 rokov)
- 3 v období 2011 – 2015 (od 5 do 10 rokov)
- 4 v období 2010 a skôr (10 a viac rokov)

35. Aké priemerné ročné tržby dosahuje Vaša firma?

- 1 od 0 do 20 000 eur
- 2 od 20 001 do 50 000 eur
- 3 od 50 001 do 100 000 eur
- 4 od 100 001 do 500 000 eur
- 5 od 500 001 do 2 000 000 eur
- 6 viac ako 2 000 000 eur